

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Редовним и ванредним повећањима пензија, исплатама једнократних новчаних помоћи, као и покретањем пројекта Пензионерска картица нове генерације, доприносимо да пензионери живе спокојно и достојанствено, каже директор РФ ПИО Реља Огњеновић

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ОДГОВОРНО ПРЕМА КОРИСНИЦИМА И СВИМ ГРАЂАНИМА

Срећни новогодишњи и божићни празници

Много нових почетака

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

РЕДАКЦИЈА ЗА ВОЈВОДИНУ:

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail: miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Генерално волимо почетке – славио ново надајући се да ће бити боље од онога што смо већ упознали, или бар толико добро. Дочек Нове године је као велика, срећна забава којој се придружују сви на свету, а 1. јануар као магично дугме за ресетовање: подстиче нас да почнемо изнова, пробамо нове ствари и унесемо више боје у своје животе.

У наредних месец дана много пута ће нам неко пожелети срећну Нову, од породице и пријатеља, до продавца у маркету, поштару, сапатника у реду у банци. Некад ће нам те честитке звучати банално, као празнична присила или изјава која се сваке године рециклира, али нема разлога за то – не треба тражити ману добрим новогодишњим жељама. Други ритуал који везујемо за овај датум већ није тако несумњив јер – највероватније ће завет да од 1. јануара пробудимо побољшану верзију себе остати и овај пут на почетку. Имаћу десет килограма мање, радићу ефикасније, борићу се јаче, бићу родитељ са стрпљењем, трошићу мање новца и никада више нећу себи дозволити бес, фрустрацију или искушење. И наредба продуктивизма је свеприсутна – увек треба да будемо у покрету, да радимо на побољшању себе, да избришемо грешке и стекнемо још више вештина.

Нова година наравно не мења аутоматски ни нас ни наш поглед на живот, као што неће учинити ни да проблеми магично нестану. Зато се и мишљења о новим почецима и приликама, укључујући и стручна, веома разликују. Друштво је, кажу критичари, сваки даном све строже и

захтевније на личном, професионалном, сваком нивоу. Осећај да треба бити у оквиру стандарда толико нам је усађен да средина више и не мора да испоставља захтеве, сами их креирамо. Као да су наше садашње навике, емоције, поступци, дефекти које морамо да поправимо.

Ипак, бројни су и даље они што тврде да је и само доношење новогодишњих одлука добра идеја са много позитивних ефеката. Јер, кажу, није без значаја тај, премда фиктивни, осећај да на почетку сваке године добијемо нову, празну страницу. Природну почетну линију за промену начина на који размишљамо и радимо. А истина је и да почетак године доноси посебну атмосферу која подстиче на акцију.

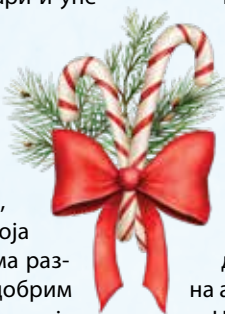
Нове одлуке, на крају, не морају увек да буду додавање нечега, може нешто и да се одузме. Демотивација се сматра много мање херојском од мотивације, али је често потребно више храбрости да се од нечега одустане, и то може бити одлична новогодишња одлука.

Нова година јесте симбол за нову прилику, но не морамо чекати следећи 1. јануар да исправимо ствари којима нисмо задовољни. Сваки дан је добар за то. Тренуци који су прошли неће се вратити, али за оне који цене време, оно је увек на дохват руке.

А у међувремену видите да ли можете да будете мало нежнији према себи или да себи пружи-те исту врсту саосећања коју бисте дали некоме кога заиста волите. Чините своје дане добрим. То је најбоља новогодишња одлука.

Нека нам је срећна!

М. Јовановић

ИНТЕРВЈУ СА РЕЉОМ ОГЊЕНОВИЋЕМ, ДИРЕКТОРОМ РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ПИО

Одговорно према корисницима и свим грађанима

Директор РФ ПИО Реља Огњеновић

Традиционално, за новогодишњи број Гласа осигураника, разговарамо са директором Републичког фонда ПИО Рељом Огњеновићем, анализирајући резултате онога што је урађено у протеклих дванаест месеци.

Током целе 2023. године из Фонда ПИО су стизале добре вести за пензионере. Шта бисте издвојили као најзначајније?

– Протекла година у Фонду била је испуњена бројним активностима усмереним ка бољитку не само корисника пензија, па да кренемо од најактуелних – пре месец дана корисницима пензија и накнада исплаћена је једнократна помоћ од 20.000 динара, а у новембру су пензионери примили и увећане октобарске пензије за 5,5 одсто. У јануару је било редовно усклађивање пензија за 12,1 одсто. Укључујући редовна и ванредна повећања за протекле две године и повишицу од 14,8 процената која пензионере очекује од 1. јануара 2024, укупно кумулативно повећање пензија у Србији биће више од 56 процената. Од Нове године просечна пензија у Србији биће око 45.800 динара, односно око 390 евра, што нас, као што смо и обећали, води ка реалном испуњењу плана да 2025. године просечна пен-

зија буде између 430 и 450 евра. Желим такође да подсетим да се једнократна новчана помоћ исплаћује редовно већ неколико година и да су од 2016. до данас сви пензионери добили по 72.900 динара путем једнократне помоћи. Овим конкретним потезима који директно утичу на животни стандард пензионера доприносимо да они живе спокојно и достојанствено.

Почетком ове године смо припремили и доставили свим пензионерима водич кроз све бенефиције које им омогућује држава Србија и то не само преко Фонда ПИО, већ и преко осталих институција и установа, са детаљним образложењима која права имају, где и колике погодности могу да остваре. Осим тога, од половине марта смо покренули поступак пријаве и израде пензионерских картица нове генерације, чија је примена почела 1. октобра и којом смо омогућили бољи животни стандард наших корисника.

Сумирајући финансијске резултате рада Фонда, шта бисте издвојили као највећи помак?

– Најконкретнији показатељ успешног пословања Фонда, али и политике Владе Републике Србије, политике инвестиција и нових радних места, јесте то што већ дру-

Пензионерска картица

Значајан ефекат на животни стандард старијих грађана има и Пензионерска картица нове генерације. Шта је мотивисало Фонд за овакав пројекат?

– Поред повећања пензија и једнократних помоћи које исплаћујемо, Пензионерска картица је још једна мера осмишљена да олакша живот корисницима пензија. Овај пројекат је вид бриге државе о пензионерима којима смо показали да нам је старање о њима приоритет и национални интерес. Од 15. марта, када је почела пријава корисника за издавање пензионерских картица до данас имамо око 1,1 милион пријављених пензионера, од којих су скоро сви преузели своје картице или су у поступку преузимања, тако да их већ три месеца користе при свакодневној потрошњи. Попусте им обезбеђује више од 800 друштвено одговорних фирми, компанија, предузетника, установа и осталих давалаца погодности широм Србије с којима смо потписали споразуме о сарадњи. Омогућили смо нашим корисницима да за новац којим располажу добију много више. Настојимо да укључимо што више партнерских фирми да понуде значајне попусте, како би наши најстарији могли своје треће доба да проведу онако како заслужују.

гу годину имамо значајно бољу наплату доприноса. Захваљујући томе, упркос смањењу стопе доприноса за ПИО са 25 на 24 процента од 1. јануара 2023, приходи од доприноса повећани су у првих 11 месеци, у односу на исти период претходне године, за 10,4 одсто. Изражено бројкама то значи да је у односу на исти период 2022, ове године наплаћено 62,6 милијарди изворних прихода више. Виши су чак и у односу на ребаланс Финансијског плана. На тај начин је Фонд био финансијски спреман за ванредно усклађивање пензија од 1. октобра и средства за ову повишицу обезбеђена су из више остварених доприноса за ПИО, па није било повећања учешћа дотација државе. То сматрам великим успехом, нарочито ако узмемо у обзир да су 2012. године дотације државе износиле више од 48 одсто, а сада смо учешће трансфера из буџета свели на 19 одсто за период јануар-новембар 2023. иако су била два усклађивања пензије и исплата једнократне помоћи свим корисницима Фонда ПИО.

Изменама Закона о ПИО из септембра 2023, које се примењују од 1. јануара 2024, повећан је и проценат издвајања за друштвени стандард корисника

пензија. Колико износи повећање и шта то конкретно значи за пензионере?

– Од 1. јануара за друштвени стандард корисника пензија уместо досадашњих 0,10 одсто, издвајаће се 0,15 процената изворних прихода Фонда, што ће, између осталог, значајно повећати број корисника који ће о трошку Фонда ПИО моћи да оду на опоравак у неку од бања Србије. Да би што више пензионера могло да користи овај бенефит, оглас за пријаву корисника са нижим пензијама за рехабилитацију у бањама објавићемо у јануару 2024, да би већ од пролећа могли да крену на опоравак. За стандард корисника пензија јесте најважније да им припадности стижу на време и да та примања расту, али им је такође важно да имају различите културне и спортске активности и друге садржаје који им омогућују квалитетну социјалну интеграцију. Фонд то подржава и тај вид финансијске подршке регулисан је Правилником о друштвеном стандарду, који такође предвиђа да се одређена средства издвоје и за солидарну помоћ корисницима са најнижим пензијама, која се реализује кроз наменске пакете са основним животним намирницама. Желим и ову прилику да

искористим да још једном захвалим пензионерској популацији у Србији за разумевање и подршку коју су пружили држави у тежим временима, као и пензионерским савезима и удружењима на доброј и продуктивној сарадњи.

У претходном периоду Фонд је значајно технолошки унапредио основну делатност. Шта је све урађено на

побољшању услова у којима грађани остварују права у Фонду?

– Као што је познато, пандемија је свима донела велике проблеме, али је нама била и изазов на који смо адекватно одговорили. У великој мери смо дигитализовали пословне процесе, а то се поклапа и са планом Владе Србије о масовној дигитализацији, отварањем е-Шалтера и електронских сервиса, односно нових дигиталних метода које омогућују људима да могу да остваре права од своје куће, без доласка на шалтер. Од 25. августа 2023. доступна је још једна електронска услуга – е-Калкулатор, веб портал коме могу да приступе регистровани еID грађани, преко насловне стране сајта Фонда ПИО. Е-Калкулатор је платформа која је намењена осигураницима и омогућује им да провере податке о свом стажу осигурања, висини примања,

пријавама и одјавама са осигурања, да имају тачан податак о укупном стажу и датум када остварују право, да добију оквирни обрачун пензије уколико у текућој години остварују услов за пензију. То може да се уради преко рачунара или преко мобилних уређаја, телефона или таблета.

Жеља нам је да Фонд што више приближимо корисницима и осигураницима и смањимо потребу за доласком на шалтер и чекање у редовима, односно да им омогућимо да све што је везано за остваривање права из ПИО могу да ураде из својих домова или путем мобилних оператера. Као резултат унапређења система на којима радимо, у протеклој години је више од 600.000 особа користило електронске услуге Фонда, дајући им предност у односу на долазак на шалтере. Све је већи број евидентираних захтева за остваривање права на пензију и осталих права из ПИО поднетих електронским путем у односу на укупан број поднетих захтева. Надамо се да ћемо и у наредном периоду, даљим развојем електронских услуга, растеређивати шалтере, што ће дати простора да се у раду посветимо другим активностима, а на тај начин ћемо грађанима знатно олакшати коришћење наших услуга.

У уверењу да је пред нама још успешнији период, желим да у име запослених у Фонду и у лично име свима честитам предстојеће новогодишње и божићне празнике.

Редакција Гласа осигураника

РЕДОВНО УСКЛАЂИВАЊЕ ПЕНЗИЈА И НОВЧАНИХ НАКНАДА

Износи виши за 14,8 одсто

Почев од пензије за јануар 2024. године, свим пензионерима ће примања бити увећана за 14,8 одсто. Исти проценат усклађивања примењује се и на новчане накнаде. Корисницима ће овако усклађени износи пензија и новчаних накнада бити исплаћени у фебруару 2024. године.

Да подсетимо, Законом о изменама Закона о ПИО из децембра 2022. године, измењен је члан 80 овог закона којим се регулише начин усклађивања висине пензија. У складу с тим, пензије се усклађују применом тзв. швајцарске формуле плус, односно у зависности од процентуалног учешћа износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију, у износу бруто домаћег производа.

С обзиром на то да је учешће износа пензија и новчаног износа као увећања уз пензију у износу БДП-а у законом прописаном периоду обрачунато у висини од 9,3 одсто, повишица од 14,8 одсто је усклађена у проценту промене просечне зараде без пореза и доприноса.

Након усклађивања, просечна пензија за јануар 2024. године износиће око 45.775 динара.

Уредбом о условима, висини, обухвату корисника пензија и динамици исплате новчаног износа као увећања уз пензију, коју је Влада Републике Србије донела на седници од 7. децембра, прописано је да се новчани износ као увећање уз пензију исплаћује корисницима старосне, привремене старосне, инвалидске и породичне пензије која од децембра 2023. до новембра 2024. године не прелази износ од 51.618,14 динара. У наведеном периоду новчани износ ће се исплаћивати, као и до сада, месечно уз пензију.

В. Кадиф Станковић

Услови за пензију у 2024.

За остваривање права на старосну пензију, женама ће у 2024. години у односу на претходну бити потребна два месеца више, тачније 63 године и осам месеци живота, уз најмање 15 година стажа осигурања, док за мушкарце важе исти услови као и до сада – 65 година живота и 15 година стажа. Право на старосну пензију са 45 година стажа осигурања могу остварити и мушкарци и жене, без обзира на године живота.

За остваривање права на превремену старосну пензију завршава се прелазни период, односно померање услова за жене, па је од 1. јануара 2024. године за оба пола за остваривање овог права потребно 40 година стажа и 60 година живота.

У парку Тиквара и млађи и старији

У оквиру овогодишњег пројекта Међугенерациска сарадња Републички фонд ПИО је организовао уређење и пошумљавање градског парка Тиквара у Бачкој Паланци, граду који је претрпео велику штету у невремену у јулу ове године.

Табле за шах су одмах испробане

Директор Фонда ПИО Реља Огњеновић и председник општине Бачка Паланка Бранислав Шушница, заједно са децом и пензионерима, 30. новембра су свечано отворили овај обновљени парк замишљен као јединствен простор на отвореном у коме и млади и стари могу активно да проводе време. У парку је постављено игралиште за децу са комплетним мобилијаром, мини теретана на отвореном, а ту су и шах табле и столови за стони тенис и стони фудбал. Поред директора Огњеновића, отварању обновљеног парка Тиквара присуствовали су и Бојан Малинић, директор Сектора

Директор РФ ПИО Реља Огњеновић и председник општине Бранислав Шушница засадили су саднице јавора

за имовинске послове, пројекте и набавке РФ ПИО, и Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу.

Представници Фонда ПИО и општине Бачка Паланка обишли су преуређени парк, а Реља Огњеновић и Бранислав Шушница су, уз помоћ младих и старијих, симболично засадили четири саднице јавора. Како би се обновило зеленило на овом простору, приликом уређења парка посађено је 25 садница јасена и јавора, као и 40 садница нижег украсног растиња.

Циљ пројекта Међугенерациска сарадња је да се истовремено ангажују и млађи и старији и да се оствари добра комуникација између свих генерација. Наводећи да то није први пројекат међугенерациске солидарности који Фонд ПИО реализује, директор Огњеновић је нагласио да је изузетно

важно да Фонд кроз различите пројекте негује и на све начине подржава јачање веза међу генерацијама.

– Унапређење живота пензионера, као и побољшање њиховог животног стандарда, али и међугенерациска солидарност и њихово активно учешће у животу јесте приоритет Републичког фонда ПИО. Ми смо, поред повећања пензија, поред једнократне помоћи од 20.000 динара коју смо данас исплатили, поред Пензионерске картице, осмислили пројекат Међугенерациске солидарности, где на делу можемо да смањимо разлике између наших најмлађих и наших најстаријих, да наше најстарије активније укључимо у друштвени живот, јер то је оно што њима у њиховом „златном добу“ фали, а да опет млађи нараштаји и путем савета и путем неких сазнања која ће им пренети старији науче нешто од наших најстаријих суграђана – рекао је Реља Огњеновић у Бачкој Паланци и подсетио да је пензијски систем наше државе заснован на принципима међугенерациске солидарности, односно да генерације које раде издвајају средства из којих се исплаћују пензије постојећим пензионерима.

Директор Фонда и председник општине су након отварања обишли све садржаје у парку и разговарали са присутним пензионерима и децом, а најмлађи и најстарији становници Бачке Паланке имали су прилику да испробају нове спортске реквизите.

Обилазак Филијале

У Бачкој Паланци директор Реља Огњеновић, са директорима сектора Јелицом Тимотијевић и Бојаном Малинићем, био је у радној посети филијали Фонда ПИО у тој општини.

Са запосленима и директором Филијале Бачка Паланка, Драганом Јовићем, разговарали су о досадашњем раду филијале, као и о плановима за наредни период. Запослени у филијали изразили су задовољство условима рада и захвалили директорима на посети.

Директор Фонда Реља Огњеновић са директором Филијале Бачка Паланка Драганом Јовићем

Г. О.

Измене Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија

Управни одбор Републичког фонда ПИО, на седници одржаној 21. децембра 2023. године, донео је Правилник о изменама и допунама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Кључну новину представља увођење још једног вида друштвеног стандарда, а то је развој социјалног дијалога и међународне активности.

Како је навела директорка Сектора за финансијске послове у Дирекцији Фонда, Бојана Поповић, овај вид друштвеног стандарда је резултат преговора репрезентативних удружења пензионера са Владом Републике Србије и Министарством финансија, након чега су одржани и састанци са Фондом и дошло се до решења да је ово најбољи начин да се уведе још један вид друштвеног стандарда који ће побољшати и сам положај корисника пензија, а и отворити неке нове могућности за удружења пензионера.

Са седнице Управног одбора Фонда ПИО

Како се наводи у Правилнику, социјални дијалог се остварује кроз организовање трибина, округлих столова и саветовања у земљи, док међународне активности обухватају учешће на међународним конференцијама у иностранству која организују удружења која представљају пензионере и старију популацију.

Поред наведене, важна измена у Правилнику односи се и на

трошкове за пратиоца када је у питању одлазак на бесплатну рехабилитацију корисника пензије. До сада је Фонд финансирао трошкове пратиоца слепог лица и пратиоца детета које је остварило право на породичну пензију а неспособно је за самосталан живот и рад, у трајању до 10 дана у току календарске године, у одређеној установи, као и путне трошкове у висини цене аутобуске,

односно возне карте II разреда. Нови Правилник предвиђа да Фонд сноси трошкове пратиоца корисника који је остварио право на помоћ и негу другог лица. Како је истакла Бојана Поповић, на овај начин је обухваћена значајно шира групација, односно већи број корисника који нису способни да рехабилитацију користе самостално, већ им је неопходна пратња друге особе, односно стараоца.

Директорка Сектора за финансијске послове најавила је да ће посебном инструкцијом која ће пратити Правилник, бити регулисани садржај и вредност пакета солидарне помоћи, односно да ће пакети убудуће бити стандардизовани по питању врсте производа које садрже, као и по питању вредности сваког појединачног пакета. На овај начин подела пакета помоћи вршиће се равноправније и већи број корисника који су најугроженији биће у могућности да добије свој пакет.

В. Кадих Станковић

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПРИВАТНИХ УСТАНОВА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Заједно до бољег стандарда пензионера

Заменик директора Републичког фонда ПИО, др Александар Милошевић, присуствовао је трећој Изборној скупштини Удружења приватних установа социјалне заштите, која је одржана 8. децембра, у хотелу „Хедоник“, у Београду.

Др Александар Милошевић је ову прилику искористио да још једном истакне значај про-

јекта Пензионерска картица нове генерације.

– Републички фонд ПИО је почетком марта, уз помоћ Владе Србије и локалних самоуправа, покренуо пројекат Пензионерске картице са жељом да пензионерима омогући боље услове за живот и бољи стандард. Велики број друштвено одговорних компанија, њих око 800, прикључио се овој акцији и са Фон-

дом су потписале споразуме којима нашим пензионерима омогућавају бројне бенефите – истакао је др Милошевић и позвао и остале установе које се баве пензионерима да узму учешће у пројекту и допринесу бољем животном стандарду наших најстаријих суграђана.

Међу потписницима споразума у пројекту Пензионерска карти-

ца је и више приватних установа за смештај старијих и одраслих лица.

Скупштина Удружења приватних установа социјалне заштите окупила је и друге значајне госте а чланови Удружења подржали су рад и залагање председника Радослава Миловановића и поново му указали поверење, једногласно га реизабравши на то место.

Д. Л. Л.

Др Александар Милошевић, заменик директора РФ ПИО

До сада потписано 89 споразума

У Филијали РФ ПИО Нови Сад, крајем новембра, пројекту Пензионерска картица прикључило се још 19 значајних привредних субјеката. Директор Филијале Нови Сад Борис Јевтић потписао је споразуме са представницима више апотекарских и здравствених установа, лабораторија, оптичарских радњи, трговина, као и са центрима за техничке прегледе. Дан раније, у сарадњи са локалном самоуправом, и у Беочину је организована промоција Пензионерске картице и потписивање пет нових споразума. Борис Јевтић је потписао споразуме са јавним установама Културни центар општине Беоцин и Спортски центар „Беоцин“, као и са три приватна предузећа.

Према речима директора Филијале Нови Сад, у овом граду и суседним општинама Беоцин, Темерин и Бачки Петровац до сада је потписано 89 споразума који ће омогућити пензионерима куповину по повољнијим условима.

– На основу повратних информација које имамо од пензионера, али и привредних

Директор Филијале Нови Сад Борис Јевтић (лево) и директор Покрајинског фонда Славко Имирић

субјеката који су раније потписали споразуме, сви су јако задовољни сарадњом са Фондом ПИО. Компаније се сада саме пријављују и желе да се укључе у пројекат јер на овај начин добијају сталне муштерије и истовремено показују да су друштвено одговорне. Слободно могу да кажем да је у плану потписивање још пет нових уговора. С друге стра-

Из Врњачке Бање 19 компанија

Директорка Филијале РФ ПИО Краљево, Биљана Барловац, потписала је у име Фонда 19 споразума са друштвено одговорним компанијама из Врњачке Бање о погодностима за кориснике Пензионерске картице. Међу потписницима су хотелијери, власници угостиољских објеката, трговинских радњи, туристичких агенција, као и две општинске установе. Потписивању споразума присуствовао је и председник општине Врњачка Бања, Бобан Ђуровић.

не, и пензионери су задовољни јер смо им обезбедили различите попусте и бар мало смањили свакодневне трошкове. И даље се трудимо да ослушкујемо њихове потребе и изађемо им у сусрет кад год можемо. Неке од споразума које смо сада потписали иницирали су управо наши пензионери – истакао је Борис Јевтић.

Г. О.

СПОРАЗУМ О СОЦИЈАЛНОЈ СИГУРНОСТИ ИЗМЕЂУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И АУСТРАЛИЈЕ

Ускоро пензије и из Аустралије

Споразум између Републике Србије и Аустралије о социјалној сигурности и Административни договор за примену Споразума ступиће на снагу 1. фебруара 2024. године. Овај споразум је значајан за све наше грађане који су радни век остварили у Србији и Аустралији, као и за оне који тренутно живе и раде у Аустралији, а којих има између 150.000 и 200.000, према проценама амбасаде Републике Србије у Канбери.

Споразум ће омогућити држављанима Србије и Аустралије који су радили у једној од ове две државе да остваре право на пензију, без обзира где живе. Уколико навршени стаж осигурања на територији једне државе уговорнице није довољан за остваривање права на пензију, та држава ће ради испуњења услова за пензију, узети у

Канбера

обзир и стаж навршен у другој држави уговорници, с тим што се висина пензија одређује сразмерно дужини стажа осигурања у свакој држави.

Поред тога, грађани ће моћи право на пензију које су остварили на основу прописа једне државе, да користе и ван њене територије, а трансфер у државу пребивалишта ће се вршити без умањења висине давања. То значи да уколико се српски државља-

нин који је право на пензију остварио у Аустралији, врати у Републику Србију, Аустралија ће му и даље исплаћивати пензију, односно вршиће њен трансфер у Србију, без умањења висине давања. Ступањем на снагу овог споразума аустралијска страна ће добити основ да трансферише пензије нашим држављанима који се врате у Србију, што до сада није било могуће.

М. Ј.

Нови споразум са Француском

Првог децембра 2023, након обостране ратификације, ступио је на снагу и Споразум између Владе Републике Србије и Владе Републике Француске о социјалној сигурности, који је потписан у Београду, 6. новембра 2014. године. Истовремено са Споразумом, на снагу је ступио и Административни споразум за његово спровођење.

Споразумом је обухваћена област здравственог осигурања, здравствене заштите, пензијског и инвалидског осигурања, осигурања за случај повреде на раду и професионалне болести и додатка за децу. Ступањем на снагу овог споразума, престала је да важи Општа конвенција о социјалној сигурности између Југославије и Француске која је потписана 5. јануара 1950. године.

Београђани најдуговечнији

Републички завод за статистику објавио је коначне резултате Пописа становништва, домаћинства и станова 2022. године о становништву Републике Србије по појединачним годинама старости (навршене године живота) и по календарским годинама рођења.

Тако је у Србији у време пописа живело 194 становника старих сто и више година, према полу – 136 жена и 58 мушкараца. Подаци такође говоре да је 27.839 становника наше земље, укључујући и стогодишњаке, у то време било старије од 90 година.

У време пописа највише стогодишњака било је у Београдском региону: укупно 72, односно 51 жена и 21 мушкарац. Следи Војводина са 46 укупно, 35 жена и 11 мушкараца, док је у Јужној и Источној Србији било 45 становника са сто или више година, од чега 27 жена. Најмање стогодишњака било је у Шумадији и Западној Србији – 31 укупно, тј. 23 жене и осам мушкараца.

Наведени подаци су објављени у најновијем извештају под називом „Становништво према појединачној старости и полу, по регионима“ и налази се на сајту РЗС www.stat.gov.rs.

Сарадња општине Сврљиг и НСЗ

Успешна пословна сарадња Националне службе за запошљавање и општине Сврљиг омогућила је да до посла дође близу 200 Сврљижана. Највише интересовања било је за јавне радове, samozapošljavanje, ново запошљавање и стручну праксу.

– Општина је из буџета за ове сврхе издвојила осам милиона динара, односно тридесет одсто, а Национална служба седамдесет одсто, што износи око 18 милиона динара – рекао је Мирослав Марковић, председник општине Сврљиг.

Реализација ових видова запошљавања је у току, а добра сарадња на том пољу наставиће се и наредне године.

Признања из области безбедности и здравља на раду

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, уручио је Национална признања из области безбедности и здравља на раду, која се додељују сваке године правним и физичким лицима, одбору за безбедност и здравље на раду, организацијама и удружењима.

Селаковић је навео да је број страдалих на радном месту ове године за 58 одсто мањи у односу на 2019, те да је то доказ да се сада знатно више води рачуна о безбедности и здрављу. Истакао је да је крајњи циљ испунити нулту вредност, односно да календарска година протекне без забележених случајева страдања запослених у привреди.

Највише признање Повељу „28. април“ у категорији компанија које имају више од 250 запослених освојио је „Импо Севал“ из Севојна. Друго место у овој категорији добиле су фабрике „Роберт Бош“ ДОО Београд и „Први партизан“ а.д. Ужице, а треће „Еликсир крафт“ ДОО Шабац, „Фулгар Ист“ ДОО Зрењанин, „Лисца Бабушница“, „Грајнер Пекеџинг“, „ContiTech Fluid Serbia“ ДОО Суботица, „Grammer System“ ДОО у Србији, „Бросе“ ДОО Панчево.

Трстеник: стипендије за најбоље ученике и студенте

На свечаности у Ликовном салону Дома културе, у Трстенику, најбољим ученицима и студентима општине у овој години уручене су стипендије. На претходно расписаном конкурс у Фонда за мла-

де таленте критеријуме је испунило 69 кандидата а висина награде креће се у распону од шест до 10 хиљада динара. Новчане награде најбољим ученицима и студентима уручила је Милена Турк, председница Привременог органа општине Трстеник. Она је честитала најбољима успех у школовању и навела да њихова општина мисли на њих и брине о њиховој будућности.

– Ови млади људи су најбољи амбасадори наше општине и ми смо поносни на њихове успехе и постигнуте резултате јер нас представљају у најбољем светлу. Ми ћемо се и даље трудити да унапредимо амбијент како би се они вратили у нашу општину и на тај начин дали свој допринос њеном развоју – поручила је Милена Турк и ученицима и студентима пожелела срећно и успешно даље школовање.

Лесковац – град са најповољнијим пословним окружењем

На евиденцији лесковачке филијале Националне службе за запошљавање крајем новембра ове године било је 11.464 незапослена. То је дупло мање у односу на број од пре десет година када је било 22.812 незапослених Лесковчана. Највише запошљавања у Лесковцу забележено је током 2022. године када је свој први посао пронашло 2.046 незапослених.

Све то је утицало да се Лесковац и у 2023, четврти пут заредом, прогласи за град са најповољнијим пословним окружењем са процентом испуњености од 96,3 одсто.

Смањењу незапослености град је допринео и финансирањем мера Локалног акционог плана за запошљавање. Током претходних десет година овим планом подржано је 1.408 особа са издвајањем више од 218 милиона динара, док се у наредној години за ту намену планира још 30 милиона динара.

Просечна зарада у октобру – 86.738 динара

Према подацима Републичког завода за статистику, просечна бруто зарада обрачуната за октобар 2023. године износила је 119.791 динар, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 86.738 динара.

Раст бруто и нето зарада у периоду јануар–октобар 2023, у односу на исти период прошле године, износио је 15,0 одсто номинално, односно 1,4 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за октобар 2023. номинално су веће за 15,1, а реално за 6,1 проценат.

Медијална нето зарада за октобар 2023. године износила је 67.124 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Додељене награде „Пријатељ породице 2023“

На свечаној седници Скупштине Привредне коморе Србије (ПКС) 5. децембра уручена су признања „Пријатељ породице 2023“ компанијама које су по оцени стручног жирија, јавности и запослених, најбоље ускладили рад и родитељство подстичући запослене да граде успешну каријеру и квалитетно проводе време са породицом.

У сарадњи са Министарством за бригу о породици и демографију, „Пријатељ породице 2023“ уручен је у три категорије. У категорији Велика привредна друштва награда је припала компанијама „Ђенерали осигурање Србија“, „Банка интеза“, „Нестле адриатик“, „Бамби“ и „Нелт“.

„Телеком Србија“ добитник је награде у категорији Привредна друштва са већинским учешћем Републике Србије, док су међу малим и средњим привредним друштвима ово престижно признање понеле компаније „Тестерал“, Јагодина, „Текстил“, Ужице и „Дигинет“, Зрењанин.

Захваљујући сарадњи са УНДП, за три најуспешнија мала и средња предузећа, осим престижног признања „Пријатељ породице“, обезбеђено је и суфинансирање пројеката из области усклађивања рада и родитељства.

Признања су уручили проф. др Дарија Кисић, министарка за бригу о породици и демографију, и Марко Чадеж, председник ПКС.

„Мотомразијада“ у Врању

Чланови Удружења бајкера Врања уручили су, 23. децембра, на градском шеталишту 198 поклон пакетића малишанима из сиромашних породица.

Председник Удружења Марко Костић рекао је да су после дефилеа улицама града бајкери уручили новогодишње пакете са слаткишима и играчкама и малишанима који се лече на Дечијем одељењу врањског Здравственог центра.

Бајкери су били обучени у костиме Деда Мраза, а на централној променад у Врању „мотомразијада“ је била употпуњена бесплатним чајем за децу, њихове родитеље и пролазнике.

Снежана Аџић, директорка Бање Кањижа, Светлана Ђуретић, саветник директора ПФ и Саша Сердар, директор Филијале Сента

Признање за одличну сарадњу

Специјална болница за рехабилитацију Бања Кањижа 29. новембра ове године свечано је обележила свој 110. рођендан. Догађају су присуствовали бројни гости и сарадници, међу којима су били и представници Републичког фонда ПИО – Саша Сердар, директор Филијале РФ ПИО Сента, и Светлана Ђуретић, саветник директора Покрајинског фонда. Том приликом је Светлана Ђуретић, у име Фонда ПИО, примила захвалницу Бање Кањижа за изузетну дугогодишњу сарадњу.

Раскошни вез као културно наслеђе

Раскошни вез штампујит, аутентична техника декоративног веза коју негује влашка заједница у источној Србији, сада је званично уписан у Национални регистар нематеријалног културног наслеђа. Овај богати вез, који се махом користи за украшавање свечане женске ношње, одлуком Националног комитета за нематеријално културно наслеђе, уз 57 постојећих елемената (пливање за Богојављенски крст, свирање на тамбурици самици, сарачки и ћурчијски занат...) је постао један од елемената „живог наслеђа“ Србије.

Иницијативу за упис штампујит веза у регистар представило је кровно удружење произвођача рукотворина „Етно мрежа“ и локална удружења „Мисија креатива“ из Кладова и „Него“ из Неготина, а подржали су их Министарство културе и НАЛЕД. Техника израде овог веза име носи по начину преношења шаре која је налик штампању.

– Наш крај обилује текстилним материјалом, али оно на шта сви реагују на великим изложбама ван земље јесу комади украшени везом штампујит. Посебно сам поносна што смо допринели да се овај елемент сачува и упише у национални регистар – истакла је Душанка Ботунац, академска сликарка, примењена уметница и едукаторка Етно мреже, која је урадила досије за упис овог нематеријалног добра.

ОДРЕЂИВАЊЕ НАЈНИЖЕ И НАЈВИШЕ ПЕНЗИЈЕ

Прописан гарантовани из

Месечни износ пензије сваком кориснику одређује се на основу трајања пензијског стажа који је навршио, као и на основу података о његовим оствареним зарадама и накнадама које су регистроване у матичној евиденцији. Међутим, некада месечни износ пензије одређен на овај начин буде низак, у тој мери да би корисник који би примао такву пензију био доведен у тежак материјални положај.

Из тог разлога, Законом о пензијском и инвалидском осигурању прописан је најнижи износ пензије, односно минимум који се мора исплаћивати кориснику пензије без обзира на то колико стажа и какве зараде је остварио у својој радној каријери. Од увођења у правне прописе, најнижи износ пензије одређиван је на различите начине. У ранијим прописима гарантовани износ зависио је од трајања навршеног стажа, те су пензионери са дужином стажем имали и виши загарантован износ пензије. Почев од 1. јануара 2002, ова пракса је напуштена па сви пензионери имају право на једнак најнижи износ пензије. Тада је прописано да је најнижи износ пензије једнак 20 одсто просечне зараде у Републици у претходној години. Од 1. јануара 2006. износ је увећан на 25 процената просечне зараде у претходној години. Према важећем Закону, корисницима из категорије осигураника запослених, самосталних делатности, као и за професионална војна лица, најнижи износ пензије ванредно је усклађен од 1. јануара 2011. године, према статистичким подацима који се односе на учешће најнижег износа пензије у просечној заради без пореза и доприноса на територији Републике Србије. Тако одређен износ се даље усклађује у складу са Законом и сада, на самом крају 2023. године износи 21.766,26 динара.

ра. Најнижи износ пензије за кориснике пољопривредних пензија био је утврђен у висини 20 одсто просечне зараде из претходне године, а такође је према одредбама Закона ванредно усклађен од 1. јануара 2011. године. Тада је пољопривредницима прописана најнижа пензија од 9.000 динара и од тог датума се даље усклађује. У децембру 2023. она износи 17.112,14 динара. Наравно, очекује се да оба износа буду увећана већ почетком 2024. године, према најављеном повећању пензија од 14,8 одсто.

Као што смо рекли, најнижи износ пензије исплаћује се оним корисницима којима је применом законских одредби одређена пензија у износу који је нижи од ових, гарантованих износа. Међутим, постоје околности због којих то некада није могуће.

На исплату најнижег износа пензије може да утиче пребивалиште корисника пензије, као и то да ли је корисник остварио право на пензију у иностранству. Наиме, Законом о ПИО је прописано да се најнижи износ пензије кориснику исплаћује само ако збир пензије која је одређена у Србији и пензије коју добија из ино-

странства није већи од прописаног најнижег износа. Уколико је збир тих пензија већи, онда се кориснику исплаћује само пензија одређена према општим законским прописима, на основу оствареног стажа и зарада. У случају да је збир пензија мањи од најнижег износа, кориснику ће се исплаћивати разлика до најнижег износа пензије, односно збир пензије коју прима из иностранства и пензије коју прима у Србији износиће укупно онолико колики је прописани најнижи износ пензије.

Висина иностране пензије обрачунава се према важећем девизном курсу на дан остваривања права. Како се правни прописи у Србији и другим државама разликују, дешава се и да пензионер не оствари право на пензију у Србији и у другој држави истог дана. Уколико је инострана пензија остварена након пензије у Србији, обрачунаће се њена висина у динарској вредности на дан признавања права. Затим се, од тог дана, поново одлучује о најнижем износу пензије. Могуће је да се кориснику додели разлика до најнижег износа пензије или да се исплата најнижег износа потпуно обустави. О

чињеници да је право на пензију утврђено у иностранству Фонд добија службено обавештење од иностраног носиоца осигурања. Уколико се о праву на пензију у иностранству први пут одлучује, по правилу ће се сачекати на одлуку иностраног носиоца осигурања. Исплата најнижег износа пензије се одлаже како би се избегла евентуална преплата јер инострана пензија у сваком случају утиче на ово право.

Утицај пребивалишта на коришћење најнижег износа пензије уређен је међународним споразумима о социјалном осигурању које примењује Република Србија са другим државама. У случају да особа која користи најнижи износ пензије мења место пребивалишта, односно пресели се из Србије у иностранство, у обавези је да о тој промени одмах обавести Фонд. То се чини у циљу даље исплате пензије у иностранству, а и како би се проверило да ли се и даље може вршити исплата најнижег износа. У противном може да дође до знатних преплата и неугодних ситуација за корисника који мора преплатити износ да врати иако му припада релативно мали износ пензије.

Најчешћа пресељења корисника су у неку од држава насталих на простору бивше СФРЈ, а сви споразуми закључени са тим државама садрже одредбу да се најнижи износ не исплаћује кориснику са пребивалиштем у другој држави. Дакле, уколико би се корисник права на најнижи износ пензије преселио из Србије, рецимо, у Босну и Херцеговину, њему би се од дана промене пребивалишта обуставила исплата најнижег износа пензије.

Важно је нагласити да се као чињеница на основу које се цени могућност исплате најнижег износа узима пребивалиште, а не то да ли се исплата пензије врши у Србији

НОС

или у другој држави. На пример, лице са пребивалиштем у Црној Гори може да овласти друго лице да прима пензију у Србији, али то не значи да ће се наставити са исплатом најнижег износа пензије. Једнако поступају и носиоци осигурања у тим државама, па на пример, грађани Србије не би могли да користе гарантовани износ пензије из Хрватске.

Поред веома малих пензија, постоје и оне које су позиционирани на другом крају скале. Осим гарантованог, најнижег износа пензије, Закон о ПИО уређује и питање највишег, максималног износа пензије који се може одредити кориснику. Према важећим прописима, максимум је одређен тако што при утврђивању висине пензије лични коефицијент може да износи највише 3,8. Уз трајање пензијског стажа од 45 година, на колико закон ограничава обрачун, то значи да пензија тренутно може да износи највише 200.475,27 динара. Овај лимит значи да се највиши износ пензије ограничава истовремено на два начина – према првом, ниједан пензионер не може да има лични коефицијент виши од 3,8 иако је математички обрачунат у вишој вредности. Друго ограничење односи се на укупан пензијски стаж за обрачун висине пензије. Он је ограничен на 45 година, односно стаж који прелази ово трајање не узима се у обзир за обрачун. Поред наведених ограничења, постоји и ограничење на нивоу сваке појединачне године према коме годишњи лични коефицијент не може да буде виши од петоструког износа просечне зараде у Републици. О овом ограничењу се води рачуна већ при уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, па се ретко дешава да га је потребно применити и при обрачуну висине пензије.

Мирослав Мирић

НА ДАНИМА САВЕТОВАЊА СА ХРВАТСКОМ ОДГОВОРЕНО НА 77 ЗАХТЕВА

Грађани добили бесплатну правну помоћ

Саветодавни дани представника српског и хрватског фонда за пензијско и инвалидско осигурање са грађанима који имају део стажа оствареног у Србији и Хрватској, а права из ПИО остварују применом билатералног споразума о социјалном осигурању одржани су у Сремској Митровици 28. новембра и у Београду дан касније. Овогодишњи дани разговора са Хрватском, од оних из 2019. када су одржани последњи пут, разликовали су се по много већем интересовању, због чега је претходно најављено време за пријем странака у главном граду знатно продужено. Референти су имали пуне руке после и за оба дана одговорили на 77 захтева, а грађани су се поред уобичајених питања која се тичу услова остваривања права на пензију, регулисања стажа, кретања предмета, претежно интересовали за једнократну новчану помоћ која је актуелна у Хрватској.

– На задовољство свих нас разговори су протекли сјајно. Одзив је био одличан и доста ствари је разјашњено, мада морам да кажем да је добар део странака дошао због једнократне помоћи коју хрватска Влада исплаћује пензионерима а на коју имају право само корисници пензије који тамо живе. Према њиховом закону, она се не исплаћује пензионерима који живе у иностранству – објаснио је Предраг Марковић, шеф Одсека за међународну сарадњу, послове ЕУ интеграција и праћење уредаба ЕУ у Сектору за остваривање права из ПИО у Дирекцији и координатор српског тима на обе локације.

Претходно припремљени и упознати са сваким случајем појединачно, хрватски и наши референти стрпљиво и предано су се посветили сваком најављеном саговорнику, као и грађанима који су дошли иако нису претходно заказали термин. Што се странака тиче, ове године су у великом броју дошли они који су и претходних година посећивали дане саветовања, јер су се ови сусрети показали као идеална прилика да се на непосредан начин од стручних лица добије бесплатна правна помоћ с једне стране, а са друге да се скрате административне процедуре и брже отклоне сметње у решавању предмета.

Једна од њих је Верица Марјановић из Зрењанина која је на лицу места разрешила недоумице у вези са својом пензијом, које су је мучиле неко време.

– Ја сам данас решила своје дилеме и сада се добро осећам. Иначе, нисам први пут овде и због тога бих сваком другом ко је у истој или сличној ситуацији препоручила да не пропусти овакве прилике – навела је ова пензионерка.

Велико интересовање странака у Београду

За Божану Ескић из београдског насеља Жарково саветодавни дани су једно потпуно ново искуство такође са врло позитивним исходом.

– Решила сам нејасноће у вези са својом пензијом, које се тичу кретања предмета. Изненађена сам што сам сазнала све што ме занима у пар минута разговора, што вероватно да сам ишла редовним путем не бих успела ни за 2-3 месеца. Успут, сазнала сам и нешто ново јер у писаној комуникацији сте ускраћени за додатна питања и потпитања – рекла нам је Божана Ескић.

Са професионалне стране међународни сусрети још једном су се показали као врло корисни, делотворни и значајни због лакшег решавања спорних питања, убрзавања поступака и давања објашњења странкама за ситуације за које нису сигурне када је у питању закон друге земље.

У прилог целом догађају иде и општи утисак који је и овај пут мерен анонимном анкетом о успешности и задовољству корисника. Резултати говоре да су испитаници добили потребне информације и да им је врло значајно да услуге Фонда буду доступне и убудуће на овај начин.

Фонд ПИО две недеље пре саветовања информиса грађане о датуму одржавања, тако да заинтересовани могу да се пријаве путем телефона и добију свој термин у коме, уз помоћ преводиоца, могу да питају све што их интересује у вези са условима остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања, у вези стажа осигурања, кретања њиховог предмета, исплате права и слично.

Марија Симовић-Максимовић

ПКС ДОМАЋИН МЕЂУНАРОДНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ „ЖЕНЕ ПРЕДУЗЕТНИЦЕ – СНАГА ЕКОНОМИЈЕ“

Трећина предузећа има власнице

У Србији је трећина предузећа и предузетничких радњи у власништву жена, што пре 10 или 15 година није био случај, изјавила је Бранислава Симанић, директорка Сектора предузетништва Привредне коморе Србије (ПКС) на представљању пројекта „Жене предузетнице – снага економије“ и додала да су жене тада кретале у бизнис из нужде, а да се данас та ситуација значајно променила те сада имамо жене које су самосвесне, које имају добру бизнис идеју и добар бизнис план. Према њеним речима, Србија је у европском просеку када је реч о броју женских предузетница, али да је подршка које оне данас имају веома важна.

– Када говоримо о нефинансијској подршци, она често уме да буде много значајнија од финансијске и односи се на све услуге које ПКС спроводи како би подржала пословање наших предузетница, као што су Б2Б састанци, помоћ при изласку на страна тржишта, сајмове. Подстичемо их и да буду иновативне и да дигитализују своје пословне процесе јер сматрамо да само на тај начин њихово пословање може да буде конкурентно и одрживо на дужи рок – рекла је Симанић.

Предузетнице у Србији имају системску подршку државе

Један од закључака ове међународне конференције, одржане 13. децембра у Привредној комори Србије, је и да женско предузетништво представља развојну шансу наше земље.

– Женско предузетништво представља развојну шансу Србије и снажан ресурс новог запошљавања, а изузетно је важно што има и системску подршку државе јер то ствара пут ка томе да пре свега младе жене имају још више прилика да напредују у својим каријерама – рекао је на конференцији министар унутрашње и спољне трговине, Томислав Момировић.

Момировић је навео и да су, према Програму за финансијску подршку женском предузетништву у 2023. години, предузетнице могле да остваре 40 одсто бесповратних средстава од укупног инвестиционог улагања, а у девастираним подручјима чак и 50 одсто.

У склопу конференције у Привредној комори одржани су панели на којима се дискутовало о актуелним темама женског предузетништва у Србији, региону и свету, а одржан је и „мини базар“ производа које праве и продају жене предузетнице.

М. Симовић-Максимовић

ГРАД ЗРЕЊАНИН ПОДСТИЧЕ ЖЕНСКО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

За подршку 8,1 милион динара

У Градској кући у Зрењанину градоначелник Симо Салапура уручио је 20. децембра уговоре предузетницама које су оствариле право на конкурс за доделу бесповратних средстава за економско оснаживање жена и подстицање развоја женског предузетништва кроз финансијску подршку у пословању на територији града Зрењанина.

Према речима градоначелника Зрењанина, ове године је бесповратна средства добило 55 предузетница са територије града, а локална самоуправа је за ту намену определила 8,1 милион динара, иако је првобитно било планирано издвајање средстава у износу од пет милиона динара.

– Протекле три године, кроз буџет града Зрењанина, опре-

Потписано 55 уговора са предузетницама о додели бесповратних средстава

дели смо укупно 15 милиона динара за подршку женском предузетништву. Прве године, односно 2021, имали смо 12 корисница, а на данашњи дан, дакле у 2023. години, укупно смо потписали уговоре са 55 корисница средстава које ће добити од града Зрењанина. Мислимо да је ово једна добра мера, да је

ово подршка локалне самоуправе женском предузетништву и родно равноправном буџетирању, када је у питању буџет града Зрењанина – рекао је градоначелник Симо Салапура.

Како је истакао, позитивно изненађење представља не само велики одзив жена за овај вид помоћи, већ и резултати

које су кориснице претходних конкурса постигле у свом раду.

– Честитам свим корисницама ових средстава, да их утроше на такав начин да развију свој посао, да буду видљиве, да развију своје бизнис планове. Град Зрењанин је ту да их подржи, да их промовише, а такође желим да захвалим свом тиму, као и комисији која је креирала ове мере које су очигледно дале добре резултате – поручио је градоначелник Зрењанина.

Предузетницама се обратио и председник Општег удружења предузетника Зрењанин, Мирослав Ђурић, који је казао да у граду има око 4.000 предузетника и око 6.000 запослених и позвао предузетнице да се удруже како би се још више оснажиле.

В. Кадих Станковић

Изазов дуг пола века

Пре тачно пет деценија на иницијативу стручњака из области геронтологије и социјалне геронтологије као стручно-научна и друштвено-хуманитарна организација основано је Геронтолошко друштво Србије (ГДС). Јавним догађајем „Људска права старијих: истраживања, теорија и пракса“, у присуству бројних припадника стручне и научне јавности, 20. децембра обележен је јубилеј, 50 година од оснивања.

– Важност ове области и значај ГДС можемо да сагледамо прво преко податка о старости становништва у Републици Србији. Године 1970. просечна старост становништва била је 32,3 године, а у популацији је било девет одсто особа старијих од 65, док је данас просечна старост 43,8, а 22,10 одсто становника је старије од 65 година. Старење становништва или боље рећи дугочекност је један од највећих успеха човечанства али и изазова 21. века – истакла је важност геронтологије у свету који убрзано стари Наташа Тодоровић, председница Геронтолошког друштва Србије.

Она је објаснила да је основна мисија друштва континуирано залагање за побољшање квалитета живота у старости, пре свега кроз истраживања, кампање и заговарање да достојанствено старење буде део свих јавних политика.

– ГДС се залаже да старије особе буду равноправни чланови друштва, бори се за заштиту старијих особа од свих облика насиља, подстиче истраживања у овој области и заговара усвајање нове конвенције Уједињених нација о правима старијих особа. И то је наша глобална активност – закључила је председница Геронтолошког друштва.

Догађају су присуствовали и Томислав Жигманов, министар за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Бранкица Јанковић, повереница за заштиту равноправности, и Борка Јеремић, директорка Популационог фонда Уједињених нација у Србији. Гости су истакли да треба ставити фокус на људска права старијих и потребу да читаво друштво, укључујући институције, стручњаке и цивилни сектор

Бранкица Јанковић, повереница за заштиту равноправности и Наташа Тодоровић, председница ГДС

буде свесно да се она не умањују с годинама и да је добра сарадња са Геронтолошким друштвом Србије током низа година врло значајна.

М. Симовић-Максимовић

ГОДИШЊА КОНФЕРЕНЦИЈА МРЕЖЕ „ЖИВОТ БЕЗ НАСИЉА“

Не реагују на економско насиље

Покрајински заштитник грађана, као координатор мреже „Живот без насиља“, организовао је 4. децембра, у сарадњи са Министарством правде, годишњу конференцију под називом „Спречавање и откривање свих видова насиља над женама и насиља у породици“. Скупу одржаном у Ректорату Универзитета у Новом Саду присуствовало је више од 120 представника судова, тужилаштва, полиције, центара за социјални рад, здравствених и других установа и организација.

На панелу „Економско насиље“ говорила је председница Управног одбора Удружења „Amity – снага пријатељства“, Надежда Сатарић, која је указала да је економско насиље над старијим женама распрострањеније него што то показују истраживања, а посебно у односу на звавичан број пријављених случајева. Један од разлога је што се у истраживањима за

узорак узимају жене до 74 године старости, а у највећем ризику од економског искоришћавања су управо оне старије од 75 и 80 година, посебно жене које живе саме, које имају когнитивна оштећења или физички зависе од туђе подршке и помоћи. Старије жене најчешће и не повезују акте финансијске злоупотребе са насиљем, већ је њихова прва асоцијација на помен насиља само физичко насиље и то не од стране мужа или партнера него од других, и евентуално психичко.

Сатарић је истакла да се као акти економског насиља третирају ситуације када се без дозволе старије особе користи њена имовина или новац или када се то чини са дозволом али непримерено и неодговорно. Примери су продаја имовине без њиховог пристанка, злоупотреба чекова, картица, рачуна или пуномоћја, крађе новца, накита. Често су и жртве пљачки у стану или јавном

Надежда Сатарић

простору а све чешће и превара лажних добротворних организација. Неки од драстичних примера су и одузимање пословне способности и стављање особе под старатељство да би се располагало имовином или да би се мимо воље сместила у дом, као и стављање хипотеке на стан када су гаранتي својим потомцима, чиме доводе себе у ситуацију да, ако корисник кредита није у стању да га враћа, њихов стан буде продат.

Због тога је важно, навела је Сатарић, остварити континуирано информисање старијих особа о њиховим правима, укључујући и економска и социјална права, као и о механизмима њихове заштите.

М. Јовановић

НЕВЕНКА БАЛАНЕСКОВИЋ, ДИПЛОМАЦ У СЕДАМДЕСЕТОЈ

За снове никад није касно

Када кажемо факултет, сви замислимо слику безбрижних двадесетогодишњака који пролазе ходницима с једног на друго предавање или се друже у својим младалачким активностима.

Али како је животни век све дужи широм планете, неки зрели људи одлучују да искористе своје година и време да би студирали и испунили себи можда некадашњи недосањани сан.

Нишлијка Невенка Баланесковић, професорка немачког и енглеског у пензији, пример младима и старијима, дипломирала је по трећи пут у животу, у својој 70. години, на Филозофском факултету у Нишу, на смеру Француски језик и књижевност.

Рођена у Грабовцу код Трстеника, основну школу и гимназију је завршила у Нишу. На Филолошком факултету у Београду уписала је германистику и дипломирала у року, а пошто није могла одмах да нађе посао, решила је да упише и енглески језик на Филолошком факултету у Нишу. После дуже потраге почела је да ради у Електронској индустрији Ниш, као стручни преводилац за немачки и енглески језик, а упоредно студирање и одлазак на посао било је напорно, присећа се наша саговорница.

– Фирма се 90-их година затворила, па сам нашла посао у школи, и у основним и средњим школама провела наредних 15 година. Када сам напунила 60 година оти-

шла сам у пензију, којој сам се радовала јер сам сматрала да је пензија велика слобода у којој можете да испуните све што желите. На речи колегинице: „Зашто се радујеш пензији, следећа станица је гробље“, рекла сам: „Није тако, тело стари, организам слаби, али мозак је на врхунцу своје зрелости и може много тога да уради“ – истиче Невенка.

Невенка
Баланесковић

Иако је имала здравствених потешкоћа, јавила јој се жеља да учи арапски, па је неко време похађала курс док се група није распала. У међувремену здравље се поправило, а Невенка је сматрала да је добила шансу да поново почне живот. Недуго затим добија позив да ради у приватној школи за образовање медицинских сестара где је предавала немачки језик.

– Било је интензивно, напорно, али и лепо јер сам сатисфакцију налазила у младим људима који су добили прилику да нађу посао. Када се и та школа затворила, схватила сам да ме окура наћи нову занимању која ће да ме окупира јер нисам желела да поново само седим у кући. У једној шетњи кејом поред реке синула ми је мисао да бих могла да учим француски језик који ми је био љубав из школских дана, недосањани сан – присећа се Невенка тренутка када јој се први пут јавила та идеја.

Тако је кренула на курс конверзације и похађала га две године. У једном разговору са професорком, више у шали, прокоментарисала је да би могла и да упише студије француског језика. Тако се из шале изродила акција а идеју је Невенка преточила у дело. У својој 65. наша неуморна саговорница је уписала трећи факултет, похађала наставу редовно и завршила у року са просечном оценом 8,50. Каже да јој није ништа

тешко падало, отвореног ума желела је да настави са усвајањем новог знања.

– Са младима сам провела дуго година радећи у школи, није ми било непријатно нимало. Сви су ме лепо прихватили и било нам је необично и занимљиво. У групи са мном је био и младић коме сам предавала од првог до осмог разреда у основној школи. Занимљиво је да су ми се на степеницама јављали професори с поштовањем мислећи да сам ја неко од колега. Изгледа да сам ја изашла као најстарији дипломирани студент факултета. Најинтересантније у целој причи је да су ме неки професори подстакли да почнем да преводим поезију и ја се сада тиме бавим. Прве преводе, поезију Виктора Игоа, сам објавила у нишком факултетском часопису „Филологија медијана“. Овог лета сам почела да преводим и немачке песнике за шта сам добила похвале, а у плану је и збирка мање објављиваних песама – истиче наша саговорница.

Поред ова три страна језика, Невенка је учила и румунски јер јој је супруг Влах, па и на том језику може да се споразумева сасвим пристојно. Каже да јој је супруг био највећа подршка и током живота и током студирања. Пропутовали су доста, обишли целу Европу. Невенка с поносом каже да је када је отишла у пензију, све паре потрошила на четири путовања – по два пута у Израел и Јордан, и видела и тај део света, како се тамо живи, какви су обичаји, људи. Истиче да је богатство упознавати друге културе.

– Важно је да се било чиме окупирате, не мора то да буде учење. Све оно што радите и урадите донесе задовољство, попут хеклања, шивења, плетења, или када средите орман, испеглате веш. Најгоре је седети и ништа не радити а кувати. Чак и када нас нешто боли, важно је бити активан. Ја сам касно почела да радим неке ствари, рецимо почела сам да возим у 50. години, полагала сам стручни испит у школи, тако да и човек у годинама може и те како да допринесе. Ресурсе које имамо треба да користимо и будемо од помоћи и другима – завршава ову несвакидашњу причу Невенка Баланесковић и додаје да никад није касно за снове и да треба користити шансе у животу.

Љупка Адамовић

Сваки посао је нови изазов

Живот је јединствена пуствина, непозната стаза пуна непредвидивих лепота и искустава коју треба истражити, али и изазова које морамо савладати и превазићи. Сваки дан носи нова открића и води нас корак ближе упознавању света али и нас самих, даје нам прилику да растемо и развијамо се. Живот Сине Ружићу, најуспешнијег спортисте на Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи, представља баш једну такву пуствину, праву одисеју кроз свет спорта, новинарства и шаха.

Највећа љубав – фудбал

Љубав према фудбалу, истиче наш саговорник, никада се није доводила у питање.

– Ја фудбал обожавам! Мислим да у животу ништа нисам тако волео као што волим фудбал. Моја највећа жеља била је да будем југословенски фудбалски репрезентативац, али нажалост у кући нисам имао подршку да остварим ту своју животну амбицију. Мој отац је био редован професор Београдског универзитета и није могао да замисли да му син буде било шта друго осим интелектуалац. Схвативши то одлучио сам да одем у Енглеску и тамо покушам. У то време Енглези нису дозвољавали да инострани играчи играју на теренима Велике Британије, те сам тамо остао само четири

Сине Ружић (четврти здесна) и златни тим са Купа мира у Сеулу

месеца. Радио сам као фабрички радник, користио време да учим језик, путујем по Енглеској и Шкотској и стекнем богато животно искуство. Како сам се у свему томе одлично снашао, следећи корак је био одлазак у Америку. Првих годину дана у САД сам играо фудбал. Прво сам играо за „Украјинац“, после сам прешао у клуб наших исељеника „Далматинац“. Са ове дистанце сматрам да ми је велика грешка што се тада нисам укључио у фудбалски живот Колумбија универзитета. Они су имали клуб, али како САД никада нису биле земља фудбала, он је био на јако ниском нивоу. Било ми је испод части да играм за њих. После сам прешао на Сити колеџ, државни универзитет, и почео да тренирам у њиховом клубу. Већ на првом тренингу тренер ми је рекао да водим тренинг јер је одмах

видео разлику између мене и осталих фудбалера који су му били на располагању. Убрзо после тога сам схватио да ми ту није место. Последњу утакмицу сам одиграо за немачко-мађарски клуб „Гаче“ – прича Сине.

Како каже, Америку је напу-

стио да би служио војску, а после војске је живот наставио у својој земљи.

Путем спорта до дипломатије

Од кад знам за себе, осим тога што сам знао да ћу бити фудбалер и тренер, знао сам да ћу да будем и новинар, тврди наш саговорник, и каже да му се та жеља и остварила.

– Прво сам радио као спортски новинар и уредник спортске рубрике у „Политици експрес“ двадесет година, а када је наступио рат редакцији је био потребан човек који може да комуницира и са иностранством, те сам наредних десет година био спољнополитички новинар. Извештавао сам из двадесет држава света, урадио 45 интервјуа са амбасадорима различитих земаља, разговарао са дипломатама, премијерима, највећим именима домаћег, европског и светског спорта, укључујући и Пелеа. За мене је сваки од новинарских часова био изазов на који сам ја одговарао са великом љубављу, професионалношћу и озбиљношћу. Доказ за то је и награда за животно дело коју сам добио од Удружења спортских новинара Србије.

Путевања по свету, контакти и дијалог са људима из разних земаља, са младима широм света, на тему како спорт може да утиче на превазилажење исто-

ријских, културних и традиционалних разлика међу људима, народима и државама, отворила су Сине Ружићу врата спортске дипломатије.

– Захваљујући несебичном залагању издејствовао сам да европска репрезентација у аматерском фудбалу буде састављена од тимова из Србије, а не Енглеске, Немачке, Шпаније, Италије, које су све фудбалски много јаче од нас. Та екипа је једини троструки Интерконтинентални победник Купа мира у Сеулу, у Јужној Кореји – истиче Ружић, амбасадор мира Светске федерације за мир у спорту.

Шах – животна константа

Иако никад није био шаховски професионалац, у смислу да је живео од шаха, ова древна игра га прати кроз цео живот.

– Шах сам почео да играм као дете, научио ме је мој покојни деда Љуба када сам имао пет година. Од тада је шах моја страст. Захваљујући шаху стекао сам многа пријатељства и отворио себи многа врата. Занимљиво је да сам и за Удружење пензионера Стари град чуо од свог пријатеља шахисте. Као члан Удружења сам учествовао и учествујем на такмичењима и спортским олимпијадама. Наша екипа је у Врњачкој Бањи имала најбољи пласман од свих београдских општина, а ја сам се са Олимпијаде вратио са пехаром „Дејан Живојиновић“, као најбољи појединач у свих пет дисциплина – поносно каже наш саговорник.

О плановима за будућност не говори много.

– Остало ми је још да се сконцентришем и завршим пету књигу, која је највећим делом већ и готова. После тога планирам да се мало одморим од свега па ћу онда видети шта даље. Важно је бити оптимиста, веровати у људе, а пре свега веровати у самог себе. Онда је живот много лакши – закључује Сине Ружић.

Драгана Лукић Лазовић

Сусрет са Пелеом

УДРУЖЕЊЕ ЖЕНА НОВИ КОЗАРЦИ ХУМАНИТАРНИМ РАДОМ ИСПРАЋА 2023.

Кромпируша и за крај године

У Северном Банату, тачније у Кикинди, већ скоро осам деценија, од када су напуштена немачка села 1947. населили колонисти из Босанске Крајине, живи насеље Нови Козарци. Скоро половину историје места, нешто више од четири деценије, постоји Удружење жена Нови Козарци, по броју можда мало али по величини срца и те како велико.

Настало са циљем да очува обичаје предака и као подсетник да се корени од којих потичемо не смеју заборавити, са израженом жељом за заједништвом и љубављу једних према другима вредне чуварке обичаја састају се сваког четвртка, два пута годишње окупљају своје и мештане околних насеља и градова, а свих 365 дана стварају и планирају.

– Наше удружење постоји више од 40 година, чланице се састају једном недељно, а два пута годишње окупљамо и остале људе добре воље и меког срца. У Новим Козарцима живе људи који су одавно колонизовани и ми се трудимо да очувамо традицију кроз манифестације. Једну организујемо у марту, такозвано Кукурузно пролеће, а другу с јесени и то је наша чувена Питијада. Средства скупљена од продатог кукурузног млека, цицвара,

Пите из Нових Козараца чувене су надалеко

рукотворина и пита кромпируша по којима су Козарци познати донирамо у хуманитарне сврхе, некада чланицама Удружења, некад болеснима, углавном одамо где су потребна – објаснила нам је Боја Ољача, председница Удружења жена Нови Козарци.

На овогодишњој 13. по реду Питијади међу чак 85 пита бирали се најбоља, а направљена је и кромпируша за Гиниса дуга 30 метара и 53 центиметра. За њу је утрошено око 25 килограма брашна, исто толико кромпира, десет литара уља, пет килограма црног лука и зачина.

– Не постоји нека посебна тајна за прављење пите, битни су добри састојци, а важно је и да се ради са добром вољом и љубављу. Да све буде занимљивије, ми смо додали да манифестација

буде такмичарског духа. Мало се надмећемо, додамо музику и још хране, све лепо упакујемо и уживамо – испричала је у даху Боја Ољача и додала да је удружење средства од највеће кромпируше донирало Центру за пружање услуга социјалне заштите „Наша кућа“ у Кикинди.

Удружење жена из Нових Козараца има 20 активних чланица, углавном домаћица које поред својих свакодневних обавеза и бриге о кући, породици, пољу, имају циљ да у своје активности укључе и што више младих женских руку, како би се оно што имају очувало а љубав према другима наставила.

– Са овим младима, да кажемо гостујућим, нас је преко 30. Морам да се похвалим да иако нису сваке недеље са нама, када

треба пита да се прави све будемо на броју. На то смо посебно поносни, као и на нашу радионицу у којој имамо разбој где ткамо и одакле потичу бројне рукотворине које заврше на базарима. Њих такође продајемо, део средстава донирамо, а део задржимо за материјал. И тако у круг – каже вредна и ведрa председница Боја.

А како целе године, тако ће дочекати и Нову. Последњих дана 2023. ове даме гостовале су на кикиндском новогодишњем базару који се одржавао од 22. до 31. децембра. Поред чувене пите кромпируше посетиоци су могли да дегустирају и купе питу са сиром и незаобилазном лудажом, ванилице и шапице.

– Када збројимо и расподелимо новац, одлучићемо коме ћемо овај пут помоћи. Одлуку ћу донети колико већ првог четвртка у новој 2024. заједно са својим чланицама, баш као и што увек радимо. Срећни смо што можемо да помогнемо, а то ћемо моћи догод је наше пите и људи добре воље. Ми жене са села имамо вољу и елан да помогнемо старима, немоћнима и деци, а пита и гвоздена врата отвара – поручује председница Удружења Нови Козарци Боја Ољача.

Марија Симовић-Максимовић

ЧАРОЛИЈА ЗА НАЈМЛАЂЕ У НАЈВЕЋОЈ НИШКОЈ ОПШТИНИ

Зимски дани у Медијани

Традиционални „Зимски дани у Медијани 2023“ одржани су средином децембра у познатом нишком Светосавском парку. Чаролија за најмлађе трајала је четири дана а за то време је подељено више од 400 новогодишњих пакетића и организовано много представа и креативних радионица. Најмлађе становнике општине дочекала је новогодишња сцена на бини прелепо декорисаној за ову прилику, велика окићена јелка, неизоставни Деда Мраз... Малишане је забављало 36 аниматора а посебан тон целокуп-

ном догађању дао је репертоар дечијег хора „Чаролија“ Основне школе „Свети Сава“.

Иначе, ова традиционална манифестација највеће нишке општине одржава се као део

пронаталитетне политике по којој је Медијана препознатљива. О томе најречитије сведочи податак да је Медијана пета самоуправа у Србији по издвајањима за подстицај породица-

ма да имају више деце. Од ове године за четврто дете у породици Медијана издваја 150.000 динара, а за пето 200.000 динара. Треће дете добија 120.000 динара а манифестација под називом „Медијана за бебу више“ организује се више пута током године са жељом да се подстакне проширење породице као основног стуба друштва, наглашавају надлежни у општини. Медијана има и програм вантелефонске оплодње финансијски подржан преко Комисије Света Петка.

Љ. Глоговац

Пантомимом откривају људске истине

Град особене културе и знаменитог српског књижевника Бориса Станковића поново је, 13. и 14. децембра, био центар европске пантомиме. У сали Позоришта „Бора Станковић“ у Врању одржана је смотра уметничког стваралаштва глувих и наглувих особа „П(х)антом фест“, међународни фестивал пантомиме који је 11. пут организовала Међуопштинска организација глувих и наглувих Пчињског округа.

Прво фестивалско вече било је посвећено македонском великану пантомиме Трајчету Ђоргиеву из Скопља, који је помагао глувим и наглувим особама у пчињском крају. Ђоргиев је десет година режирао представе у продукцији П(х)антом феста. У његову част, чланови Међуопштинске организације глувих и наглувих успешно су извели колаж најбољих етида под називом „Омаж“. Исте вечери публика је видела и кратки филм о врхунском македонском пантомимичару.

Права пантомимичарска посланица уследила је друге фестивалске вечери, када су се у коаду „Déjà-vu“ маестрално представили светски мајстори из Немачке Александер Неан-

дер и Волфрам фон Бодекер, ученици највећег и најутицајнијег пантомимичара свих времена Марсела Марсоа. Признати светски пантомимичарски дуо приказао је визуелни израз препун рафинираног хумора и илузија, који је публику одвео на узбудљиво емотивно путовање далеко од здања врањског Позоришта „Бора Станковић“.

Директор „П(х)антом феста“ Небојша Новковић подсетио је да је фестивал своје премијерно приказивање имао 2012. године.

– Фестивал је настао са хуманом идејом да се у уметност укључе глуве и наглуве особе, које су на маргинама друштва и уметности у Врању. Концепција фестивала је да се кроз пантомиму као уметност покрета

избришу разлике између глувих и чујућих људи у публици и свакодневном животу. Схватили смо да се пантомимом све може покретом без иједне речи. Пантомима је идеална прилика да глуви и наглуви изађу на сцену и покажу да су потпуно једнаки са чујућима. Пантомима се ретко среће и најлепша је

сценска уметност. Најтеже је да се само покретима и мимиком лица каже нешто. Манифестација „П(х)антом фест“ ставила је глуве људе на светло позорнице – рекао је Новковић.

Секретарка Међуопштинске организације глувих и наглувих Пчињског округа Снежана Симоновић подсетила је да је ова организација основана 20. јула 1956. и да има 172 члана.

У протеклих десет година у Врању су наступили познати светски уметници Грег Голостон, Авнер Ајзенберг, Александар Илијев, Герасим Дишлијев, Биз Бауерс, Рик Вејмер, Лори Хелд и Роберт Пост. И на овогodiшњем престижном фестивалу пантомиме потврђено је да се и без речи нешто може рећи.

Веселин Пешић

Светска награда немачким уметницима

Председник Светске организације пантомимичара Марко Стојановић уручио је специјалну награду „Златне руке“ Неандеру и Бодекеру за допринос уметности пантомиме. Ова награда се од 2015. године додељује најбољим светским пантомимичарима. Стојановић је такође у име Светске организације пантомимичара доделио захвалницу Међуопштинској организацији глувих и наглувих Пчињског округа за промоцију и развој пантомиме кроз манифестацију „П(х)антом фест“.

ПОЧЕО БОЖИЋНИ ФЕСТИВАЛ У СВРЉИГУ

Сва зарада у хуманитарне сврхе

Двадесет другог децембра у Сврљигу је почео Божићни фестивал, традиционална манифестација посвећена баштини, култури, игри, забави и хуманости. Ова манифестација годинама увесељава малишане и младе али и старије становнике Сврљига. Током неколико недеља трајања фестивала, до половине јануара, организују се песничке вечери, аукцијске продаје, едукативне радионице, игре, предавања о здравој исхрани, часови о значају Божића. Очување тра-

диције преко изворног стваралаштва и прела.

Најмлађе увесељава познати сврљигски Деда Мраз, који дели поклоне и доноси срећу, а на фестивалу учествује велики број ученика основне и средње школе, као и полазници предшколске установе.

Божићни фестивал у Сврљигу се одржава од 2007. године, а сва средства прикупљена од продаја и улазница уплаћују се у хуманитарне сврхе. Организатор

Са једног од претходних Божићних фестивала

манифестације је Центар за туризам, културу и спорт, а покровитељ општина Сврљиг.

С. Ђорђевић

НЕМАЧКА УСАМЉЕНОСТ РЕШАВА СТРАТЕГИЈОМ, ШВЕДСКА ПОЗДРАВОМ

Самоћа – епидемија у успону

Усамљеност је хитна глобална здравствена претња, а здравствени ризици које носи већи су чак и од оних повезаних са гојазношћу и физичком неактивношћу. Штетни утицаји усамљености упоређују се са ефектом 15 попушених цигарета дневно. Не познаје границе, године, пол, било ко и било где може бити усамљен или друштвено изолован. У свим узрастима и регионима усамљеност и изолованост из заједнице имају озбиљан утицај на физичко и ментално здравље, као и на добробит друштва уопште, упозорава Светска здравствена организација (СЗО). Усамљеност је потцењена претња здрављу која је данас широко распрострањена, а њени ризици су огромни.

Стручњаци се слажу да је услед смањене друштвене активности за време пандемије ковида 19 усамљеност узела маха, али све су гласнији и у ставу да је управо пандемија скренула пажњу на важност овог питања. Зато ће, свесна проблема и последица, комисија СЗО за друштвену повезаност наредне три године имати посебан задатак и циљ – да ову проблематику истакне и натера свет да је препозна, односно да на њу обрати пажњу као на глобални приоритет јавног здравља. План је да комисија предложи широко распрострањену агенду о друштвеном повезивању, и у наредном периоду ће се фокусирати на начине за суоча-

вање са здравственом претњом глобалне епидемије усамљености, користећи последња научна достигнућа, осмишљавајући стратегије које ће помоћи људима да продубе своје друштвене везе.

Заједно из усамљености

Не чекајући да се то деси на глобалном плану, неке земље су у складу са својим специфичностима и могућностима већ предузеле механизме против овог проблема, а чини се да ће Немачка бити једна од првих држава која ће применити стратегију борбе против усамљености.

Наиме, немачка влада озбиљно је узела у обзир и усвојила

такозвану Стратегију за усамљеност коју је сачинила министарка за породична питања, старије грађане, жене и омладину, Лиса Паус, а коју је пре годину и по дана промовисао конгрес социјалних радника, истраживача и удружења за пружање помоћи. Стратегија има 30 страна и садржи низ мера за подршку људима који пате због усамљености, а посебно треба да спрече изолацију неких група становништва. Да би се проширила друштвена свест о проблему, сваке године биће му посвећена једна седмица под називом „Заједно из усамљености“.

Влада је такође предвидела програме финансирања појединачних пројеката, боље умрежавање понуда, а подржаће и научна истраживања која пружају податке о усамљености и изолацији. „Барометар усамљености“ играће важну улогу и моћи ће да покаже размере проблема у одређеним деловима друштва.

Иако афирмиран, план министарке

наишао је и на критике, нарочито код Немачке фондације за заштиту пацијената. Према њиховој перцепцији, многим локалним иницијативама једноставно недостаје новац и зато је важно да породице, пријатељи, комшије, бивши послодавци, клубови и цркве преузму одговорност.

„Кажи здраво!“

С друге стране, јефтином и лако примењивом кампањом за коју је потребна само добра воља може да се похвали Шведска. Стручњаци се слажу да су усамљеност и изолација велики проблем у целом свету, али да је Шведска због мрачних и хладних зима тога свеснија. Током зиме сунца има мало и само по три сата дневног светла у појединим месецима. Зато су власти шведског Лупеа, како би се изборили са проблемом усамљености, нарочито током зимских месеци, покренули иницијативу којом се охрабрују људи да поздрављају једни друге у пролазу. Кампања се зове „Кажи здраво!“ и недавно се практикује у овом граду на северу земље.

Осмишљена је тако да створи осећај пријатељских односа у граду подстичући људе на мале, али значајне друштвене интеракције. Аса Коски, запослена у општини Лупеа, а на основу чије идеје је покренута кампања, сматра да поздрав незнајца код људи изазива осећај припадности и утисак да их видите, док становници мисле да је добро што људи који се не познају поздрављају једни друге и да то ствара осећај среће. Аса Коски се позвала и на истраживања која показују да то утиче на здравље и често на жељу да помогнемо једни другима.

Иначе, рекламе кампање „Кажи здраво!“ пуштају се у аутобусима, а у школама се одржавају радионице на ову тему.

Марија Симовић-Максимовић

Утицај на квалитет и дужину живота

Nature Human Behaviour недавно је објавио глобалну студију у којој је на тему усамљености испитано више од 2,2 милиона људи широм света. Студија је показала да усамљеност може да скрати животни век и да данас постоји епидемија самоће и изолације. Такође упозорава да последице могу да буду и смртоносне, те да су људи који су друштвено изоловани или се осећају усамљено у већој опасности. Јер они, како се наводи, обично ређе једу здраву храну и вежбају и вероватније је да ће више пушити и конзумирати алкохол.

Стручњаци уз то напомињу да друштвена изолација и усамљеност нису исто. Социјална изолација се односи на недостатак контакта са другим људима. Насупрот томе, усамљеност је осећај самоће без обзира на друштвени контакт.

ЈЕДИНСТВЕНЕ ТРАДИЦИЈЕ АЛИ ЖЕЉА ИСТА

Забавом до наде и радости

Нова година је празник обележен осећајем обнове и узбуђењем па је заједнице широм света дочекују уз живахне прославе праћене дугогодишњим традицијама. Иако је концепт празновања Нове године универзалан, традиције и обичаји се веома разликују и важан су део сваког друштва. Оне стварају осећај припадности и идентитета и истовремено су увид у живописну таписерију глобалних култура.

„Срећна“ храна

Већина народа има специфичне навике у погледу тога шта се спрема за Нову годину, а тај избор никада није случајан.

Шпанци Нову годину започињу са 12 зрна грожђа, која симболизују сваки откуцај сата. У новогодишњој ноћи хиљаде људи слави окупљајући се на трговима градова са чашама пуним грожђа у рукама јер је забавно веровати да грожђе одбија зло и

глазуром и симболизују разне благодети. Филипинска заједница пак верује да срећну наредну годину гарантује округло воће па пред поноћ једу поморанџе, лубенице, грожђе, помело. На југу САД једе се зелени грашак а забавна чињеница је да је изабран због своје боје – зелено симболизује новац.

Грци у новогодишњој ноћи каче на кућу венце црног лука али ова традиција нема везе са вампирима. У Грчкој се верује да је лук симбол поновног рађања, па каче љуто поврће на своја врата како би подстакли развој током целе године. На Нову годину родитељи буде децу тако што их лупкају луком по глави.

Можда најзанимљивија традиција стиже из Естоније и гласи – јести много оброка. Тамо људи верују да ће конзумирање седам, девет или 12 оброка 31. децембра донети добре ствари у новој години, с обзиром да се ти бројеви у целој земљи сматрају

стопа“ која подразумева да први посетите пријатеље и комшије, носећи мали пригодан поклон. Ако желите да имате среће у наредној години, најбоље је да прва особа која пређе праг ваше куће буде тамноко-си мушкарац. Зашто тамноко-си? Па, у време када су Шкотску нападали Викинзи, последњи кога су хтели да виде на свом прагу је светлоси човек који носи велику секиру.

Скочите што даље можете чим стигне поноћ је још једна забава која се практикује у више земаља. Али док на Филипинима верују да ће то помоћи раст у наредним месецима, у Данској буквално ускачу у нову годину – у поноћ, са софе или столице. Такође у Данској Нову годину дочекују бацањем тањира и чаша на врата кућа породице и пријатеља како би отерали зле духове и донели срећу. Традиција каже да што више сломљеног кухињског посуђа накупите на вратима, то ће вам бити боље.

У Ирској из истих разлога ударају хлебом по спољашњим зидовима својих кућа али њихов најпознатији обичај јесте постављање додатног тањира за столом за све најмилије изгубљене у претходној години. Јапанци у данима пре Нове године и даље обавезно вољенима шаљу честитке поштом да би оне биле испоручене 1. јануара. Те честитке су обично украшене фотографијама и обавезно радосним дизајном а људи их шаљу да покажу љубав и захвалност.

А једну изузетно забавну традицију деле Мексиканци и Колумбијци – шетњу са празним кофером. Људи масовно учествују у овој очигледно омиљеној традицији и у новогодишњој ноћи прошетају са празним кофером како би година била испуњена путовањима и новим искуствима. Неки са празним пртљагом обићу цео круг око свог кварта, а они које мрзи да излазе ставе кофер у средину собе и шетају око њега.

У Нову годину се, дакле, може ући на много различитих начина али сваки обичај, из које год културе да долази, има сврху да улије наду, оптимизам и срећу својој заједници у наредној години.

М. Јовановић

увећава шансе за просперитетну и срећну годину. Међутим, ово функционише само ако успете да поједете све грожђе у року од неколико секунди, односно до тренутка када сат откуца поноћ.

„Грожђана“ традиција се усталила крајем 19. века али су заправо ту праксу још 1800. смислили виноградарии у области Аликантеа као начин да продају више грожђа крајем године.

Магичне моћи такође има и кранскејк, традиционална прстенаста торта која се прави са најмање 18 слојева, а једе се у новогодишњој ноћи у Данској и Норвешкој. Слатки слојеви, као мали колачићи, држе се заједно преливени укусном шареном

срећним. Ако неко не може све да поједе, нема проблема: често намерно остављају храну на тањирима да би тако симболично нахранили чланове породице који више нису са њима.

Скоком у нову годину

Храна није једина живописна традиција којом културе широм света поздрављају промену календара. Јер – као што је важно оно што једемо, важно је и оно што радимо док откуцава поноћ, наравно ако желимо срећу.

У Шкотској је 31. децембар толико важан да постоји чак и званични назив за њега: Хогманај. На овај дан Шкоти поштују многе традиције, а једна од најпознатијих је „прва

ОПШТИНСКО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ВРЊАЧКА БАЊА

Успешно реализују активности

На подручју општине Врњачка Бања има око 4.500 пензионера свих категорија. У општинско Удружење пензионера је учлањено 3.200, али се и даље учлањују нови пензионери, што говори о томе какво је удружење и како се реализују свакодневне и друге активности. На евиденцији су и чланови из других места у Србији, и по организованости и резултатима ово је једно од најуспешнијих удружења пензионера.

– Од почетка ове године имали смо низ уобичајених активности. У сарадњи са Републичким фондом ПИО реализовали смо слање пензионера на бесплатну рехабилитацију у бање, поделу солидарне помоћи у виду пакета, учешће наших чланова у спортским активностима, ту су затим организације излета и дружења, прослава Нове и Српске нове године, обележавање 8. марта, обележавање Видовданских сусрета, а крајем октобра одржава се Дан Удружења пензионера Врњачка Бања – истиче председница Удружења Милијанка Златић.

За своје чланове ово врњачко удружење обезбеђује огрев – дрва, угаљ, пелет; пријави се ту велики број заинтересованих којима се даје новац, а они сами купују коју врсту грева желе. Члановима се дају и позајмице за куповину основних животних намирница, меда, зимнице.

Милијанка Златић, председница Удружења пензионера Врњачка Бања

– Удружење нема благајну, па се све спроводи путем административне забране преко Фонда ПИО, са којим имамо изузетну сарадњу, са Филијалом у Краљеву и њиховом директорком Биљаном Барловац, и наравно са осталим филијалама у Србији. Захваљујући служби Дома здравља у Врњачкој Бањи, у нашим просторијама се спровode бесплатне здравствене услуге мерења крвног притиска, шећера у крви, нивоа кисеоника у крви. Имамо изузетно леп простор за дружење чланова, они

ту играју шах, доmine, карте, читају новине и тако проводе слободно време. Наши чланови учествују и на такмичењима, ове године смо били суорганизатори одржане Олимпијаде трећег доба у Врњачкој Бањи, а планирамо и предавања и едукацију за наше чланове за рад на рачунару и обуку за основне програме интернета – каже секретар ове организације Никола Трифуновић и додаје да Удружење, поред правне помоћи, својим члановима пружа и помоћ при подношењу захтева за остваривање права на пензију – породичну и старосну.

При подношењу захтева по разним основама код институција система и других захтева, Удружење има изузетну сарадњу и са општином Врњачка Бања и председником Бобаном Ђуровићем, као и са директорима јавних предузећа и установа где се остварује највећи број активности.

Према речима секретара Трифуновића, са локалном самоуправом Удружење реализује и пројекат под називом „Доступан лек за дужи век“.

Удружење су недавно обишли и министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Селаковић, и председник општине Врњачка Бања Бобан Ђуровић, са сарадницима, где су разговарали са пензионерима и корисницима најнижих пензија и уручили пакете солидарне помоћи.

Драган Ивановић

„ПРВА ДАМА“ НОВОБЕОГРАДСКОГ БЛОКА 45

Вежба и у десетој деценији

Становницу Новог Београда из Блока 45 Фаниту Мутавић (на слици), пензионисану учитељицу, комшије и пензионери већ пет деценија знају као „прву даму“, чији је заштитни знак шешир. Са својих 96 једна је од најстаријих становница Насеља сунца, што је друго име Блока 45. У истом блоку живи и наш познати музичар и диригент Војислав Бубиша Симић на прагу стоте, а Фаниту у стопу прати и вајарка Ана Виђен.

Фанита је Дубровчанка, као и Ана, и врло је дружељубива – члан је незваничног Клуба

пензионера 80+, који се друже сваког четвртка на преподневном матинеу у ресторану „Дача“. Уз чај, кафу и палачинке пензионери често певају, понекад и играју када се удруже са хармоникашима Драгом и Митом. Фанита обожава да пева арије из оперета и мјузикала, као и далматинске песме, а у комшилuku је омиљени саговорник. Воли уређене зелене површине новобеоградских блокова и шеталишта и често се шали да неки блокови имају више зеленила него Златибор.

Дама са шеширом из Насеља сунца је бака и прабака. Њена деца су лекари специјалисти, и такође у пензији, а унуци „расејани“ по Србији и Канади. Београдски унук једном је одвео баку у Торонто код другог унука на викенд. „Викенд“ је потрајао пет година.

Да виталност у тим годинама није ствар случаја, говори податак да Фанита деценијама редовно вежба на собном бициклу, пазу на исхрану, негује свој изглед и јако води рачуна о моди. Пуно чита и слуша радио а најомиљенија

емисија јој је „Доживети стоту“. У дружењу са исписницима пензионерима падају шале на њен избор емисије јер док је слуша она уствари „тренира“ за стоту годину. Желимо да је слуша и дуже од стоте.

Миле Гарић

Шездесет заједничких година

Несвакидашњи јубилеј – дијамантска свадба, односно шездесет година брака, обележена је прошлог месеца у породици Павловић из Сопота, а главни актери догађаја били су Марија и Драгољуб Павловић. Њихово брачно путовање почело је у јесен, тачније 3. новембра, давне 1963. године. Драгољуб је тада имао 24, а Марија 21 годину. Убрзо добијају ћерку Љиљану, а недуго затим и сина Александра. Љубав, воља и рад омогућили су им да себи створе дом и 29. новембра 1970. наставе свој брак у кући у којој живе и данас са сином и његовом породицом.

Прослава којом су дочекали своју шездесету годину брака окупила је њихове најмилије и учинила да се осете поново, бар на тренутак, као младенци. Ручак, сликане, сечење младе-начке торте и отварање шампањца, употпунили су овај, већ сам по себи, посебан дан. Њихова деца, снаје, зетови, рођаци, унучићи и прво праунуче, честитали су им годишњицу упутивши им мноштво лепих жеља и на крају су их питали да ли пристају једно

Марија и Драгољуб Павловић

друго да узму за супружника. Било је суза, сме-ха и загрљаја.

Лепота тих годи-на у браку где двоје људи проводи сваки дан једно уз друго, лежи управо у посебном осећају који оне носе и који се спозна временом, али и тај осећај је потребно заслужити.

И лепи, а и они мање лепи тренуци су нешто што их гради и оснажује у повезано-

сти. Праштати, разумети и мислити на другог су основа на којој расте здрава заједница. То је оно у чему лежи тајна успешног брака, истичу Павловићи. Награда коју сваки брачни пар добије саткана је од топлине, блискости и подршке међу члановима породице коју створите безусловном љубављу. Трудите се сваким даном и не престајте да волите су речи које вам упућује овај дијамантски брачни пар. И шаље пуно загрљаја из Сопота!

Катарина Ђорђевић

ПОВЕРЕЊЕ ДОСАДАШЊЕМ ЧЕЛНИКУ УДРУЖЕЊА У НОВОМ ПАЗАРУ

Нокић поново председник

Недавно је одржа-на Скупштина Удружења пензионера Новог Пазара, на којој је поново дато поверење председнику Кенану Нокићу да наредне четири године води општинску организацију. Као приоритет у раду Нокић је издвојио бригу о социјално-материјалном збрињавању најугроженијег дела чланства, које је и најбројније од 5.670 њих колико поседује чланску карту.

– Од Фонда ПИО доби-ли смо 740.000 динара за помоћ пензионерима са најнижим примањима, од којих је купљено 500

хуманитарних пакета појединачне вредности од 1.500 динара. Поред тога, из сопствених средстава набављено је још 35 пакета. Наш Фонд солидарности је активан и до сада је позајмицу добило 570 чланова у износу од 20.000 динара, која се враћа у 10 рата. Преко седам месних одбора 200 пензионера добило је новчану помоћ од 2.000 динара за набавку лекова. Циљ је да што више помогнемо како би донекле олакшали живот нашим члановима – наглашава Кенан Нокић, председник једног од најбројни-

јих удружења у Рашком округу.

Ове године о трошку Фонда ПИО бесплатно је у бањама боравило 198 новопазарских пензионера, од више од 500 пријављених. Најстарији Пазарци су се ужелели путовања и организова-но је шест једнодневних излета до Голије, Матарушке, Јошаничке, Луковске и Пролом бање, у којима је учествовало око 600 излетника. Прошлог месеца организовано је дружење са најстаријим Краљевчанима и намеравају да обнове сарадњу са колегама из Сјенице, Тутина и Рашке.

Завршена је, наводи Нокић, куповина триста кубика буковог и храстовог дрвета по повољним ценама за педесет домаћинстава.

У оквиру превентивно-промотивне активности Агенције за безбедност саобраћаја у локалној заједници, одржано је предавање и практична демонстрација на улицама Новог Пазара, као и упознавање старијих особа са безбедношћу у саобраћају. Истакнуто је да локална заједница треба да промовише безбедно понашање у саобраћају, од пешака, возача, путника,

Кенан Нокић

сходно њиховој старо-сној доби и здравственом стању. Агенција за безбедност саобраћаја ће и у наредном периоду, каже Нокић, наставити да ради на подизању свести о безбедном учествовању у саобраћају и смањењу броја саобраћајних незгода.

Милан Ашковић

ДЕБЕЛИЦА

Отворен Клуб пензионера

На иницијативу мештана, а уз помоћ Удружења пензионера из Књажевца, као и општине Књажевац, у Дебелици је отворен Клуб пензионера. У овом селу живи 195 становника, а седамдесет корисника пензија сада је добило место за разоноду и дружење.

– Појавила се иницијатива од мештана села Дебелица јер немају место за окупљање, па смо ми из Удружења са њима разговарали и оформили месни одбор и добили од месне заједнице, уз сагласност општине, простор. Ту ће бити клуб и организација рада клуба препуштена је месном одбору Дебелица, али ту је и Удружење пензионера из Књажевца које ће им пружити подршку и помоћ – рекао је на отварању Клуба пензионера Радомир Вељковић, председник Удружења пензионера Књажевац.

Отварању клуба присуствовао је председник општине Књажевац Милан Ђокић са својим сарадницима, као и чланови удружења пензионера из Књажевца и Дебелице. Том приликом, општина Књажевац донирала је телевизор удружењу у Дебелици, а средства ће бити уложена и у друге видове опремања и адаптације овог простора.

И. В.

ТРСТЕНИК

Почела расподела пакета помоћи

Према критеријумима комисије Општинске организације пензионера у Трстенику, за 300 пензионера са најнижим пензијама у овој општини почела је расподела пакета помоћи.

Како наводи Љубиша Славковић из Општинске организације пензионера Трстеник, пакети садрже намирнице и средства за хигијену. Вредност појединачног пакета је 1.600 динара.

Д. И.

СМЕДЕРЕВО

Човек је дужан завичају

Руководство Клуба пензионера „Желвоз“ из Смедерева уприличило је разговор са истакнутим суграђанином проф. др Живо-славом Адамовићем, актуелним председником Академије машинских наука Србије. Повод за разговор је била најновија књига проф. др Адамовића „Човек је свом завичају дужан“, у којој се осврнуо на многе значајне реализоване али и нереализоване пројекте у развоју Смедерева у време док је обављао неке од најодговорнијих функција у смедеревској Железари, функцију председника општине и народног посланика.

Адамовић је са поносом истакао отварање слободне зоне, изградњу заобилазнице, дугорочно решавање водоснабдевања, изградњу разних инфраструктурних објеката и др. Највећа жал му је остала за нереализованим пројектом топлфикације Смедерева, као и нереализованим отварањем факултета техничке струке у Смедереву.

Било је врло емотивно слушати човека који је имао истинску визију развоја свога завичаја, са којом на неки начин и сада живи, радећи као професор на машинским факултетима у Београду, Нишу, Бања Луци, стварајући нове стручне кадрове.

Професор Адамовић је изразио жељу и постао пуноправни члан овог клуба, као и Горо Реџић, својевремено председник Скупштине града Смедерева, и власник компаније „Желвоз“ Зоран Рајић.

Р. В.

ВЕЛИКА ПЛАНА

Трибина о Кошарама

У Дому омладине у Великој Плани одржана је трибина на којој су учествовали борци са Кошара. Председник Скупштине општине Велика Плана, Душан Марић, поздравио је борце и све присутне.

Битка на Кошарама водила се око граничног прелаза Раса Кошарес на граници СР Југославије и Албаније између 9. априла и 10. јуна 1999, а препуна сала Дома омладине била је недовољна да прими све који су желели да чују учеснике. Ова битка је једна од најтежих у новијој историји наше земље, симбол отпора непријатељу током НАТО агресије 1999. године.

У дискусији је учествовао и председник Удружења пензионера Велика Плана, песник Миодраг Милосављевић, рекавши да је о овом историјском догађају потребно оставити траг, да се никад не заборави.

Из своје збирке песама „Чаша воде са извора“ Милосављевић је изрецитовао песму „Крваво пролеће“ и поклатио слику борцима са Кошара. Сви присутни добили су и књигу „Кошаре, нови Косовски бој“.

М. М.

Четири деценије Удружења пензионера

Удружење пензионера општине Бабушница прославило је недавно свој 40. рођендан у присуству 200 званика и 11 удружења из Србије и Бугарске.

Све председнике удружења, потпредседника Савеза пензионера Србије Драгана Марковића и секретара САПЕНС-а Драгана Петковића примила је председница Привременог органа управљања општине Бабушница, Ивана Стојичић. Након тога, у хотелу „Црни врх“ до дубоко у ноћ славило се уз добар мени и музику.

Почетком 2017. године затечене су празне просторије и само 29 чланова Удружења. Данас оно има 1.147 чланова у 14 месних организација, шаховски клуб и Удружење инвалида рада и особа са инвалидитетом. У истом периоду пензионери Бабушнице организовали су 23 путовања широм Србије и Македоније и два заједничка са УПО Димитровград, са којим је ове године потписана и повеља о братимљењу.

Средствима Фонда ПИО 413 пензионера је упућено на оправак у бање. Социјално угроженим члановима и онима са минималном пензијом подељено је 1.843 пакета, уз помоћ средстава Фонда ПИО, општине Бабушница по пројектима и средствима из чланарине.

Удружење је било учесник олимпијада спорта и здравља у Димитровграду, Нишу, Врњачкој Бањи и до данас је освојило 23 медаље и пет пехара. Радници Дома здравља обавили су 527 прегледа притиска и шећера у крви, а Оптика Трајковић из Ниша 476 очних прегледа.

За дугогодишњу сарадњу председник Удружења, Драган Голубовић, уручио је повеље Савезу пензионера Србије и општини Бабушница, и захвалнице другим удружењима, фирмама и установама.

Д. Г.

Драган Марковић и
Драган Голубовић

ШАБАЦ

Традиционално дружење југоносталгичара

У организацији Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац, и овог 29. новембра обележено је дружење инвалида рада и пензионера из Босне и Херцеговине, Републике Српске, Хрватске и Србије.

Дружење је посвећено сећању на рођендан Републике из 1943. године који је 2002. године престао да се обележава.

Посебно сећање на те дане посвећене најмлађима – пионирима који су се у пионирској заклетви заклињали на другарство, помагање, вредноћу, учење, љубав према родитељима, старијима и домовини. Наши, некада пионири, а сада баке и деке радо су прихватили црвене мараме и хорски певали пионирску песму.

Емоције су биле видљиве, доста спонтаних сећања. Било је и суза, а црвене мараме изнад глава послале су поруку да су сви са одушевљењем прихватили то сећање. Организатори ГОИРИП Шабац захвалили су на лепом дружењу гостима из Љубовије, Зворника, Власенице, Сребренице, Милића, Београда, Братунца, Црне баре, Обреновца, Вуковара, Далеа, Сремске Митровице, Дворова, Прњавора, Богатића, Сопота, и наравно из Шапца – града домаћина.

М. С.

О положају ОСИ

Трибина под називом „Превенција усамљености и како ублажити усамљеност“ одржана је, поводом Међународног дана особа са инвалидитетом, 4. децембра

у Дому пензионера у Шапцу. Теме ове трибине биле су баријере: физичке, социјалне, здравствене и менталне.

О потребама и проблемима чланова и чланица Градске организације инвалида рада и инвалидских пензионера Шабац говорила је председница ГОИРИП Шабац, Мирослава Савковић, која је између осталог навела да је, када је Шабац у питању, сваки десети становник особа са инвалидитетом. Председница ГОИРИП Шабац је пренела и информацију са састанка у Градској кући на коме су учествовали помоћница министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Биљана Барошевић, градоначелник Шапца др Александар Пајић и представници удружења ОСИ.

На трибини у Дому пензионера говорило се и о подршци социјално угроженим инвалидским пензионерима, о правима на субвенције, о облицима пружања помоћи, могућностима радног ангажовања ОСИ, здравственој заштити и другим темама од значаја за особе са инвалидитетом.

М. С.

Пакети за најугроженије

Средствима у износу од 220.098,69 динара, добијеним од Републичког фонда ПИО, Удружење пензионера Сврљиг обезбедило је пакете за своје чланове. Подељено је 200 пакета на градском и сеоском подручју.

– Појединачна вредност пакета била је 1.136 динара и остварена је, као и увек, добра сарадња са председницима месних организација пензионера, те су пакете добили они којима су били најнеопходнији – каже Славиша Матејић, председник сврљигских пензионера.

Матејић је најавио да ће средства уплатити и општина Сврљиг што ће, заједно са средствима Удружења, повећати број пакета. Нова подела, према речима Славише Матејића, очекује се почетком наредне године.

С. Ђ.

У КОСОВСКОЈ МИТРОВИЦИ ОСНОВАНО ЈОШ ЈЕДНО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА

Уједињени до бољег положаја

Недавно је у Косовској Митровици основана још једна пензионерска организација са називом Удружење уједињених пензионера Косовске Митровице. Овој новој организацији најстаријих житеља у северном делу града на Ибру за веома кратко време приступило је око 400 пензионера.

Руководство и сви чланови Удружења добили су за оснивање пуну и свеобухватну подршку Савеза пензионера Косова и Метохије, као и општинског привременог органа који је Удружењу доделио просторије за рад и спровођење активности у свим областима од значаја и интереса за косовскомитровачке пензионере. Добијене просторије ће бити и кутак где ће се чланови Удружења окупљати и размењивати мишљења и искуства, и кроз дружење и „пензионерске игре“ унапређивати своје свеколике активности. Биће то и место где ће

Косовска Митровица

пензионери добијати праве и правовремене информације, као и бројне услуге, пре свега у области друштвеног стандарда.

– Били смо приморани да оснујемо ново пензионерско удружење. Наиме, досадашње удружење већ годинама није спроводило никакве активности на остваривању и унапређивању права, захтева и потреба наших пензионера. Годинама нису одржаване редовне и оба-

везујуће годишње скупштине, као ни састанци Управног одбора. Читав рад удружења сводио се на самовољу председника који није нашао за сходно да спроведе и обавезујуће изборе у пензионерској организацији. Истовремено се оглушио и на одлуке са ванредне изборне седнице коју смо заказали на иницијативу и захтев групе чла-

нова удружења, исказавши том приликом и неспремност да новом руководству преда оснивачка акта и печат. Да би смо избегли даља конфронтирања, која су нам у овом тренутку и у овој ситуацији најмање потребна, одлучили смо да оснујемо нову пензионерску организацију – истиче Душанка Ђоровић, секретар Удружења уједињених пензионера Косовске Митровице.

Поред успешног спровођења активности на омасовљењу чланства, Удружење је протеклог месеца на основу одређених средстава по Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, као и одлуке Извршног одбора Савеза пензионера КиМ, поделило око сто пакета солидарне помоћи са основним животним намирницама. Помоћ на овом плану обећана је и неће изостати ни од локалне самоуправе.

В. Стојковић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЋИЋЕВАЦ ОБЕЛЕЖИЛО ЈУБИЛЕЈ

Шездесет пет успешних година

Удружење пензионера Ћићевац, једна од успешних организација припадника трећег доба у Србији, ове године обележава 65 година постојања и успешног рада. Ово Удружење формирано је 1958. године, а као и сваки, и њихов почетак је био тежак. Није било просторија, опреме, организације, а поготову нових чланова. Напредовало се корак по корак и из године у годину, уз упоран и предан рад, дошло се до 65 година постојања.

Према речима дугогодишњег и актуелног председника Миомира Вујића, Удружење је чврста и стабилна организација, по многим финансијским показатељима једна од најбољих у Србији, која је увек на услузи члановима и њиховим породицама.

Чланови добијају позајмице у висини до 50.000 динара, без

камате, са роком отплате до 12 месеци, као и за куповину огрева до 30.000 динара и роком отплате до 10 месеци. У 2022. години за ове намене издвојено је више од 35 милиона динара, а само у првој половини 2023. скоро 18,4 милиона динара. Набавка разних животних намирница такође је омогућена на више рата, за шта је у 2022. издвојено четири, а у првој половини 2023. године више од шест милиона динара.

За исплату посмртнина, такође, нажалост, само у прошлој години исплаћено је више од 9,2 милиона, док је у првој половини 2023. близу 5,9 милиона. Поред тога, Удружење пружа и друге врсте помоћи члановима и њиховим породицама.

Организују се путовања, углавном једнодневне екскурзије и обиласци знаменитости.

Увек када услови дозвољавају, приређују се разна дружења, а прославе Нове године и 8. марта окупљају велики број пензионера, не само из општине Ћићевац, већ и из других средина, пошто Удружење има чланове у суседним, али и другим општинама широм Србије.

У Удружењу кажу да се чланство стално повећава, и да су врло задовољни и сарадњом са окружним одбором Савеза пензионера за Расински округ.

– Десетодневну бесплатну рехабилитацију наши чланови користе сваке године по критеријумима које одређује Фонд ПИО, као и пакете социјалне помоћи. У Удружењу постоји велики број корисника који испуњавају прописане услове, а износ који добијамо за те намене је мањи, па разлику попуњавамо из сопствених

Миомир Вујић

средстава. То се показало као добар систем јер нисмо имали никаквих примедби ни јмали на расподелу пакета социјалне помоћи – каже секретар Удружења Боровоје Видојковић.

Идејни творац досадашњих успеха, Миомир Вујић, истиче да Удружење ради преко својих испостава у Варварину, Макрешану, Дреновцу и Плочнику и да ће наставити са досадашњим активностима, па и проширити деловање у циљу побољшања статуса и положаја својих чланова, као и нових учлањења, са циљем да се одлична финансијска ситуација одржи и побољша.

Живомир Миленковић

Да ли сте знали ...

– да плажа Копакабана, у Рио де Жанеиру, држи светски рекорд за најмасовнију новогодишњу забаву на свету? Више од четири милиона људи

дочекало је Нову 2009. годину на овој плажи уз ватромет који је трајао 20 минута. Ова велика прослава, позната као Ревејон, сваке године привлачи милионе туриста и Бразилца на чувену градску плажу Копакабана.

– да се око милион људи окупи на Тајмс скверу у Њујорку сваког 31. децембра да види како се у поноћ са зграде One Times Square спушта

велика кугла? Новогодишњи бал на Тајмс скверу започео је спонтано због тадашње забране ватромета, а прва кугла спуштена 1907. била је тешка 317 кг и осветљена са 100 сијалица од 25 вати. Садашња кугла пречника 3,6 м прекривена је са 2.688 кристала и осветљена са 32.000 ЛЕД лампи.

– да главни град Исланда, Рејкјавик, има једну од најнеобичнијих прослава Нове године? По традицији из 18. века, становништво Рејкјавика окупља се

око новогодишњих ватри којих буде и по десет на различитим локацијама. Традиција је настала из веровања да ако желите да будете чисти за нову годину, морате симболично да спалите стару. У исландској престоници нема званичног ватромета: када се небо у поноћ осветли, то је заједнички труд целог града. Локације ватре се знају унапред а градске власти се старају да пожари буду праћени и угашени на време.

– да је најстарији непрекидни ново-годишњи дефиле Парада мумера у Филаделфији (САД), која датира из 17. века? Ова фешта има елементе ирског,

немачког, енглеског, шведског и другог европског наслеђа. Десет хиљада одраслих и деце обучених у јединствене раскошне костиме пева и плеше док дефилију једном од највећих градских улица већ од 1. јануара ујутру.

– да је 2019. године једна агенција организовала несвакидашњи и верује се најскупљи дочек Нове године

чак два пута у току новогодишње ноћи на различитим локацијама? За укупно 210.000 долара по особи, гостима је омогућено да Нову годину започну у Аустралији, у Сиднеју, испред чувене Опере, да би након тога приватним авионом, преко временских зона, одлетели на нови дочек у Лос Анђелес.

Новогодишње пахуљице

Старе грешке оставимо у Старој. Ми добро правимо и нове!

После Нове јануар је као зачин. Цео месец нам „забибери“.

У Новој се мућка пиће. После све остало.

Некима је и после дочека Нове остала маска на лицу!!

Мој новчаник је после дочека као летовалиште у вансезони. Празан.

Душан Старчевић

Новогодизми

У животу се ништа не подразумева, осим Нове године.

Нова година некима доноси нове навике, а некима старе проблеме!

Новој години се највише радују мала деца. Велика „деца“ се највише радују новом аутомобилу!

Толико је у овој години радио на себи да је решио да у новој години узме годишњи одмор!

Свим људима добре воље желим да им у Новој години буде боље!

Невен Шијаков

Сава Бабић

Дочек

Новогодишње жеље

ПЕСНИЦИМА: да победе вештачку интелигенцију.

МЛАДИМА: да не трче пред руду.

ЂОКОВИЋУ: да настави низ победа.

ЦЕНАМА: да не лудују.

ЦРНОЈ МАЧКИ: да нам не прелази пут.

ГЛАСУ ОСИГУРАНИКА: да задржи квалитет објављених прилога.

Радомир Станојковић

Срећа

Ако сте пензионер, не брините. Имате једну обавезу мање!

Одлучио сам да будем срећан, али ћу неке да разочарам!

Променио сам се преко ноћи. Када су принципи у питању, све је дозвољено!

Моја будућност је прошла, а брзо сам потрошио и прошло време!

Не вреди што галаме. Одавно ни себе не чујем!

Данило Коцић

Пут

Бела коса је поуздан знак да није све црно у животу.

Одлетео је јер су му сасекли крила.

Ћутање је једино искрена љубав према онима који нису у праву.

Кад себи прокрчите пут, окрените се назад да видите шта остаје иза вас.

Несигурне су мердевине преко туђих леђа.

Не купујте код оних који би да купе вас.

Бранка Лазић

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РЕДАКЦИЈА	ЈЕДНА ПТИЦА	РАСПОРЕД	ШТАП ЗА УПИС ДУГОВАЊА	ОБЛАСТ У ГРЧКОЈ	СИМБОЛ ТЕХНИЦИЈУМА	ГРАД У СРБИЈИ	ОЗНАКА ЗА ОБИМ	СИМБОЛ АНТИМОНА	ТРЧАЊЕ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	ОБЛИК ПЛОДА ЖИТАРИЦЕ	СУМА, ЗБИР
ВИЧНОСТ, ОКРЕТНОСТ										МАТЕМАТИЧКА НЕПОЗНАНИЦА ЗАЛИВ			
ВРСТА ПТИЦА							ХИТАР АВЕНИЈА (СКР.)				13. И 3. СЛОВО ВРСТА КРУШКЕ		
					ШАБАЦ НАУКА О РАВОТЕЖИ ГАСОВА			ПЛОД КАКАОВЦА НАСЛЕЂЕ					
ИМЕ ПЕВАЧА ВИЛИЈАМСА													
НАРОДНА СКУПШТИНА СТ. ГРЧКЕ						ДОМАЋЕ ГОВЕДО УГОСТИТ. ОБЈЕКАТ			ЖЕНИН ОТАЦ БИЉКА ПУЗАВИЦА				
ВРЛЕТ, ГОЛЕТ				СИМБОЛ ЕРБИЈУМА ЕКСПЛО- ЗИВНОСТ			ТРОМ, ИНЕРТАН ИНСЕКТ У СЛАНИНИ					ОЗНАКА ЗА АЛТ ПРЕДЛОГ: ПРЕМА	
			ПРЕКИД, ОБУСТАВА СИМБОЛ ИЛИНИЈУМА										ЖЕНСКО ИМЕ
АД-АКТА (СКР.)										МАРЉИВОСТ СИМБОЛ ЦЕЗИЈУМА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	МУШКО ИМЕ БУДАК, ТРНОКОП												
ОЗНАКА ЗА КАРАТ		ВРСТА ПТИЦЕ РАЧУН (СКР.)										ИМАГИНАРНА ОЗНАКА СТРАНА СВЕТА	
			ВРСТА СПОРТА ПРВАК, ШАМПИОН										
ИСТА СЛОВА													
ФРАНЦ. ФИЛМСКА ГЛУМИЦА										КЛУБ СТУДЕНАТА ТЕХНИКЕ БОЈА ЗА КОСУ			
ОЗНАКА ЗА МЕГА		ЂАВО, ВРАГ ФИЛОЛОГ, ЈЕРНЕЈ							КАТАРИНА ОДМИЛА КОЊ У ПЕСМИ				
			СТ. МУЗИЧ. ИНСТРУМ ПОЈАВА НА ВОДИ				НЕМАЧКИ ПРЕДЛОГ ОЗНАКА АУСТРИЈЕ			ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА ОЗНАКА РЕОМИРА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ОТЕКЛИНА РИБАРСКА МРЕЖА					ЖЕНА РАТАР ЗВРК							
ВОЈНИЧКИ ПОЈАС							МЕСТО У ДАЛМАЦИЈИ	АНАГРАМ Л = Ћ Прозор и врата, РАГАСТОВ. КРИЛА И ЛАЈСНЕ! Решењем се добија општи назив за наведену опрему у грађевинарству.					
ШКОТСКА СУКЊИЦА					ИЗВРШНИ ОДБОР НИЈЕ ТВРД								
ОТАЦ (СЛОВ.)			М. ГОЛДВИН МАЈЕР ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА										
ДИРКА НА КЛАВИРУ (МН.)													
ДЕО ХЕКТАРА			ВРСТА ЦРНОГ ГРОЖЂА										

РЕШЕЊА - СКАНДИНАВКА: спречност, иск, впацни, брз, лв, Роби, ша, какоа, агора, во, таст, крш, ер, спор, а, аа, престанак, Мпослав, мар, к, ластавица, и, рр, стои ини тенис, Ана Карина, кст, м, сатана, ката, пк, вина, ан, он, оток, ратарка, опасач, килт, но, ата, мтл, тастери, ар, окаш, АНАГРАМ: грађевинска стораија.

ЈАНУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ФЕБРУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
				4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

МАРТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
					3	
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

АПРИЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

МАЈ

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
				4	5	
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ЈУН

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

ЈУЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АВГУСТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
				4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

СЕПТЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

ОКТОБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

НОВЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

ДЕЦЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

